

Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi tərəfindən
2020-ci ildə görülmüş işlərə dair
HESABAT

Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin inkişaf strategiyasını uğurla davam etdirən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin məqsədyönlü və uzaqgörən siyasəti nəticəsində ölkə iqtisadiyyatının mühüm tərkib hissəsi kimi yanacaq-energetika sektoru sürətlə inkişaf edərək ölkəmizin tərəqqisinə xidmət edən mühüm fəaliyyət sahəsinə çevrilmişdir. Ölkə rəhbərinin diqqət və dəstəyi sayəsində yanacaq-energetika sahəsinin müasir tələblərə uyğun yenidən qurulması istiqamətində aparılan genişmiqyaslı işlər nəticəsində energetika sahəsində müasir infrastrukturun yaradılması, yeni texnologiyaların tətbiqi, enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsi istiqamətində son illər ərzində həyata keçirilən tədbirlər hesabat dövründə də davam etdirilmişdir.

2020-ci ildə Energetika Nazirliyi yanacaq-energetika sahəsində fəaliyyət göstərən müəssisələrlə birlikdə aşağıdakı istiqamətlər üzrə tədbirlər həyata keçirmişdir.

Elektroenergetika sahəsi üzrə:

2020-ci ildə respublikada ümumi elektrik enerjisi istehsalı 25 811,2 mln. kVt·st olmuş və 2019-cu illə (26 087,1 mln. kVt·st) müqayisədə 275,9 mln. kVt·st (1,1 %) azalmışdır.

İstilik Elektrik Stansiyalarında (bundan sonra – İES) elektrik enerjisinin istehsalı 24 398,3 mln. kVt·st, SES-lərdə elektrik enerjisinin istehsalı 1 069,4 mln. kVt·st (o cümlədən, kiçik su elektrik stansiyalarında 45,5 mln. kVt·st), digər mənbələr üzrə isə istehsal 343,5 mln. kVt·st (o cümlədən, KES-lərdə elektrik enerjisinin istehsalı 95,9 mln. kVt·st, GES-lərdə 47 mln. kVt·st, Bio ES üzrə elektrik enerjisinin istehsalı 200,6 mln. kVt·st) olmuşdur.

Hesabat ilində elektrik enerjisinin istehsalı “Azərenerji” ASC üzrə 23 033,8 mln. kVt·st (İES-lərdə 22 142,6 mln. kVt·st, SES-lərdə 891,2 mln.kVt·st), Naxçıvan MR Dövlət Energetika Xidməti üzrə 429,7 mln. kVt·ts (İES-lərdə 230,7 mln. kVt·st, SES-lərdə 157,8 mln. kVt·st, Günəş ES-də 41,2 mln. kVt·st), “Azərişiq” ASC üzrə külək elektrik stansiyalarında 75,1 mln. kVt·st, Müstəqil Elektrik Stansiyaları üzrə 2272,6 mln. kVt·st təşkil etmişdir.

2020-ci ilin müvafiq dövründə Bərpa Olunan Enerji Mənbələri Dövlət Agentliyinin tabeliyindəki “Azalternativenerji” MMC tərəfindən alternativ və bərpa olunan enerji mənbələri hesabına 10,0 mln. kVts elektrik enerjisi istehsal olunmuş, onun 8,5 mln. kVt·st-ı ümumi enerji sistemində ötürülmüşdür.

2020-ci il ərzində elektrik enerjisinin ixracı 1 150,7 mln. kVts olmaqla, 2019-cu illə (1 490,9 mln. kVt·st) müqayisədə 340,2 mln. kVt·st, idxalı isə 136,4 mln. kVt·st olmaqla, 2019-cu illə (136,9 mln. kVt·st) müqayisədə 0,5 mln. kVt·st azalmışdır. Belə ki, ixrac olunan 1 150,7 mln. kVt·st elektrik enerjisinin 204,1 mln. kVt·st İranın, 101,8 mln. kVt·st Türkiyənin, 118,5 mln. kVt·st Rusiyanın, 726,3 mln. kVt·st Gürcüstanın payına düşür. İdxal olunan 136,4 mln. kVt·st elektrik enerjisinin 29,7 mln.

kVt-st İranın, 88,8 mln. kVt-st Rusiyanın, 17,9 mln. kVt-st Gürcüstanın payına düşmüşdür.

“Azərenerji” ASC və Naxçıvan MR Dövlət Energetika Xidmətinə məxsus İstilik Elektrik Stansiyalarında elektrik enerjisinin istehsalına 5057,3 kubmetr təbii qaz sərf edilmişdir.

2020-ci il ərzində hər kVt-st elektrik enerjisinin istehsalına yanacaqın xüsusi sərfi 2019-cu ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 271,2 q/ kVt-st -dan 264,1 q/ kVt-st-a qədər (7,1 q/kVt-st) azalmışdır ki, bu da 154,8 min ton şərti yanacağa qənaət deməkdir.

“Azərenerji” ASC üzrə:

“Reabilitasiya” proqramı çərçivəsində enerjisi sistemdə təxirəsalınmaz tədbirlərin həyata keçirilməsi, geniş miqyasda tikinti-quraşdırma, yenidənqurma, təmir-bərpa işlərinin aparılması və zəruri avadanlıqların tədarükü davam edir. Ümumilikdə 12 elektrik stansiyası, 20-dək yarımstansiyada yenidənqurma, təmir-bərpa, əsaslı təmir işləri həyata keçirilmiş və bu istiqamətdə işlər davam etdirilir.

Belə ki, “Azərbaycan” İstilik Elektrik Stansiyasının (İES) 330 və 500 kilovoltluq açıq paylayıcı qurğuları, 8 ədəd enerji bloku, İdarəetmə Dispetçer Mərkəzi, stansiyanın əsas və köməkçi sahələri, bina və qurğuları əsaslı yenidənqurmada sonra istismara verilmişdir.

İl ərzində “Mingəçevir” SES-də aşağıdakı yenidənqurma işləri görülmüşdür:

4 saylı hidroaqreqat əsaslı təmir olunmuş; 5 saylı hidroaqreqatın sürət tənzimləyicisi, təsirlənmə sistemi, idarəetmə avadanlıqları və mühafizə qurğuları dəyişdirilərək yeni idarəetmə sisteminə keçirilmişdir; 6 saylı hidroaqreqat yeni idarəetmə sisteminə keçirildikdən sonra işə qoşulmuşdur; 3 saylı hidroaqreqat cari təmir edilmişdir. 3 saylı hidroaqreqatın su təzyiq borusunun 2 saylı kompensatorları əsaslı təmir olunmuşdur. 2 saylı hidroaqreqat əsaslı təmir olmuşdur; Həmçinin, hidroaqreqat və köməkçi avadanlıqlar yeni idarəetmə sisteminə keçirilmişdir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 6 dekabr tarixli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş Azərbaycan Respublikasında kommunal xidmətlərin (elektrik və istilik enerjisi, su və qaz) inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsinin hədəf indikatoru və ölkə enerji sistemində bir mənbədən asılılığı aradan qaldırmaq, Bakı və Abşeronun elektrik enerjisi ilə təchizatının dayanıqlığını və etibarlılığını maksimum səviyyəyə çatdırmaq məqsədilə gücü 385 MVt “Qobu” ES-in və 330/220/110 kV-luq “Qobu” yarımstansiyasının tikintisi ilə əlaqədar işlər davam etdirilir. 21 avqust 2020-ci il tarixində “Qobu” Elektrik Stansiyasının təməli qoyulmuşdur. “Qobu” ES-in ətraf mühitə təsirinin qiymətləndirilməsinə dair ictimai dinləmələr keçirilmişdir. “Qobu” ES-in şəbəkəyə inteqrasiyası məqsədilə EVX-nin tikintisi davam edir.

500 kV-luq “Abşeron” yarımstansiyasında tikinti-quraşdırma işləri, 220 kV-luq “Hövsan” yarımstansiyasında yenidənqurma işləri aparılır.

220 kV-luq “Böyükşor” yarımstansiyasının tikintisi başa çatdırılmış və 3x250 MVA gücündə 220/110/10 kilovoltluq “Böyükşor” yarımstansiyası, 110/35/10 kilovoltluq “Əhmədli” yarımstansiyası, 110/35/6 kilovoltluq “Dübəndi” yarımstansiyası yenidənqurmada sonra istifadəyə verilmişdir.

110 kV-luq “8-ci km” yarımstansiyasının tam yenidən qurulması başa çatdırılmışdır və 8 iyul 2020-ci il tarixində 2x63 MVA gücündə 110/35/10 kilovoltluq “8-ci km” yarımstansiyası yenidənqurmada sonra istifadəyə verilmişdir.

330 kV-luq "Yaşma" yarımstansiyasının yeni layihə sənədlərinə əsasən tam yenidən qurulmasına başlanmışdır. Yeni 120 MVt gücündə İdarəolunan Şuntlayıcı Reaktor və avadanlıqları gətirilmiş və quraşdırılmışdır. 10 kV-luq QPQ binası tikilmişdir. 330 kV-luq APQ-nin genişləndirilməsi ilə əlaqədar yeni quraşdırılan yuvalarda portallar, avadanlıqların metal-konstruksiyaları yığılmışdır. 330 kV-luq 4 sayılı EA-nın köhnə CT-ləri yeniləri ilə əvəz olunmuşdur.

"Azərişiq" ASC üzrə:

Respublika ərazisində istehlakçıların keyfiyyətli, dayanıqlı və fasiləsiz elektrik enerjisi ilə təchiz edilməsi üçün 2020-ci ildə "Azərişiq" ASC tərəfindən müvafiq işlər yerinə yetirilmişdir:

Bakı şəhərinin elektrik təchizatının yaxşılaşdırılması, elektrik enerjisinə artan tələbatın ödənilməsi üçün yeni inşa edilmiş 110/35/10 kV-luq 2x50 MVA gücündə "Bayramzadə" yarımstansiyası inşa edilmişdir. Yarımstansiyanın istismara verilməsi ilə əlaqədar 260, 327, 19, 551 və 514 sayılı transformator məntəqələri 6/0,4 kV-luq gərginlikdən 10/0,4 kV-a keçirilmişdir. 110 kV-luq "MKZ" və 227 (yeraltı) yarımstansiyaları arasında 110 kV-luq iki dövrəli hava xəttinin əvəzinə hər birinin uzunluğu 4,28 km olan iki dövrəli kabel xətləri çəkilmişdir. 110 kV-luq "Əhmədli" və "Həzi Aslanov" yarımstansiyaları arasında hər birinin uzunluğu 5 km olan 110 kV-luq iki dövrəli kabel xətləri quraşdırılmışdır.

Abşeron yarımadasının elektrik təchizatının dayanıqlığının və etibarlılığının artırılması, növbəti 110 kV-luq dairəvi sxeminin yaradılması və dövlət əhəmiyyətli obyektlərin fasiləsiz elektrik enerjisi ilə təmin edilməsi məqsədilə yeni inşa edilmiş 110/35/10 kV-luq 2x40 MVA gücündə "Buzovna-1" yarımstansiyası istismara verilmiş, "Buzovna-1" və "Buzovna-2" yarımstansiyaları arasında hər birinin uzunluğu 4,2 km olan 110 kV-luq iki dövrəli kabel xətləri çəkilmişdir.

Xırdalan şəhərində 110/35/10 kV-luq "Xırdalan" yarımstansiyasının tikintisi ilə əlaqədar yarımstansiyada 35/6 kV-luq hər birinin gücü 16 MVA olan iki ədəd transformator quraşdırılmış, mövcud elektrik şəbəkələrinin 220 kV-luq və 110 kV-luq "Xırdalan" yarımstansiyaları ilə əlaqələndirilməsi üçün 10 və 6 kV-luq iki ədəd paylayıcı qurğu inşa edilmiş, 110/35/10 kV-luq "Xırdalan" və 35/10 kV-luq "Yeni Xırdalan" yarımstansiyaları arasında 35 kV-luq iki dövrəli kabel xətləri çəkilmişdir. Xırdalan şəhərində elektrik şəbəkəsinin yeni inzibati binası istifadəyə verilmiş, Avtomatik İdarəetmə və Nəzarət Mərkəzi yaradılmışdır.

Ölkə ərazisində inşa edilmiş modul tipli xəstəxanaların elektrik təchizatı üçün 6 ədəd müxtəlif gücdə komplekt transformator məntəqələri quraşdırılaraq istismara verilmişdir. Respublika üzrə elektrik təchizatı üzrə xüsusi kateqoriyaya aid olan 72 dövlət əhəmiyyətli obyektin elektrik təchizatı şəbəkələrində təftiş və sınaq işləri yerinə yetirilmişdir.

Ağcabədi rayonundakı 110/35/10 kV-luq 2x20 MVA gücündə "Ağcabədi-2" və Tərtər rayonundakı 110/35/6 kV-luq 40-25 MVA gücündə "Tərtər" yarımstansiyaları yenidənqurmadan sonra istifadəyə verilmişdir.

Regionlarda elektrik enerjisi itkilərinin azaldılması, elektrik enerjisi uçotunun dəqiq aparılması üçün istismar müddətini başa vurmuş 0,4 kV-luq elektrik şəbəkələrində yenidənqurma işləri yerinə yetirilmiş, bu işlər 46 rayonu, 91 kənd və qəsəbəni əhatə etməklə hesabat dövründə 42 kənd üzrə tam yekunlaşdırılmış, 49 kənddə bu istiqamətdə işlər davam etdirilməkdədir.

Hesabat müddəti ərzində ümumilikdə, 231908 ədəd olmaqla, əhali istehlakçılarına aid 214078 ədəd, qeyri-əhali istehlakçılarına aid 17830 ədəd uçot dəsti bərpa olunmuşdur. Görülmüş işlər nəticəsində istehlakçılara satılan faydalı elektrik enerjisinin ümumi yığım səviyyəsi 96%-ə çatdırılmışdır.

“Azərişiq” ASC-də “Asan Kommunal” mərkəzləri vasitəsilə abunəçilərə 17 növ xidmət göstərilir.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Energetika Xidməti üzrə:

2020-ci il ərzində Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Energetika Xidməti tərəfindən elektrik stansiyalarında, yüksək və alçaq gərginlikli elektrik verilişi xətlərində, müxtəlif gərginlikli transformator yarımstansiyalarında qrafik əsasında əsaslı və cari təmir işləri aparılmış, tələbatçıların elektrik enerjisi ilə təchizatının yaxşılaşdırılması, yaşayış sahələrinin, məktəblərin, sosial obyektlərin, hərbi hissələrin, nasos yarımstansiyaları və artezian quyularının elektrik təchizatı üçün yeni transformator yarımstansiyalarının qoyulması, müxtəlif gərginlikli elektrik verilişi xətlərinin çəkilməsi, Naxçıvan şəhərində və rayon mərkəzlərində mövcud hava elektrik verilişi xətlərinin kabel xətləri ilə əvəz edilməsi sahəsində kompleks tədbirlərin həyata keçirilməsi işləri davam etdirilmişdir.

Şərur rayonu ərazisində keçən əsrin 60-cı illərində tikilən 35/10 kV-luq “Subartezian” yarımstansiyasında mövcud olan avadanlıqlar öz istismar müddətini başa vurduğundan Çomaxtur kəndi yaxınlığında həmin yarımstansiyanı əvəz edəcək 12600 kVA gücündə 35/10 kV-luq “Çomaxtur” yarımstansiyasının tikintisi başa çatdırılmış, yarımstansiyada 2 ədəd 6300 kVA gücündə 35/10 kV-luq güc transformatoru, 35 və 10 kV-luq müasir tip kommutasiya aparatları və digər zəruri avadanlıqlar quraşdırılmış, 35/10 kV-luq “Subartezian” yarımstansiyasından qidalanan 10 kV-luq elektrik verilişi xətləri yeni tikilən 35/10 kV-luq “Çomaxtur” yarımstansiyasına köçürülmüş və yarımstansiya cari ilin 12 aprel tarixində istifadəyə verilmişdir.

Şahbuz rayonu ərazisində yeni “Badamlı zavod”da quraşdırılan hər birinin gücü 2500 kVA olan 2 transformatorlu 35/0,4 kV-luq yarımstansiya və 3,6 km uzunluğunda 35 kV-luq hava elektrik verilişi xətti istismara verilmişdir.

Şahbuz rayonu ərazisində yeni 35/6 kV-luq “Külüs nasos” yarımstansiyası üçün 12,2 km uzunluğunda olan 35 kV-luq hava elektrik verilişi xəttinin tikintisi başa çatdırılmış, 2500 kVA gücündə 35/10 kV “Külüs nasos” yarımstansiyası quraşdırılaraq istifadəyə verilmişdir. Bu məqsədlə 35/10 kV “Şahbuz” yarımstansiyasında 1 ədəd 10 kV-luq kəsicili çıxış hücrəsi quraşdırılmış, 35/10 kV “Külüs nasos” yarımstansiyasına xidmət edəcək 1600 kVA gücündə 10/6 kV-luq transformator yarımstansiyası quraşdırılmışdır.

Kəngərli rayonu ərazisində Duzdağ massivində inşa ediləcək Duz üyütmə sexinə 1,3 km və yeni Duz tunelinə isə 3,6 km uzunluğunda 35 kV-luq yeni elektrik verilişi xətləri çəkilmişdir. Bu məqsədlə 110/35/10 kV-luq “Sementzavod” yarımstansiyasında 5 ədəd 35 kV-luq yeni hücrələr quraşdırılmışdır. Qabıllı kəndi ərazisində 2 MVt gücündə Günəş Elektrik Stansiyasının gücü 3 MVt artırılaraq stansiyanın gücü 5 MVt-a çatdırılmışdır.

Ordubad rayonu ərazisində Araz çayı üzərində derivasiya tipli 36 meqavatt gücündə Ordubad Su Elektrik Stansiyasının tikinti işləri davam etdirilir, gücü 15,6 MVt olacaq Tivi Su Elektrik Stansiyasının tikinti işlərinə başlanılmışdır.

Culfa rayonunda gələcəkdə külək elektrik stansiyası tikintisinin texniki-iqtisadi əsaslandırılması üçün ölçü qurğuları quraşdırılmış və lazımi ölçmə işləri aparılır. Rayon

ərazisində 1 MVt gücündə Külək-Günəş Hibrid Elektrik Stansiyasının tikintisi ilə əlaqədar tikinti-quraşdırma işləri davam etdirilir.

Şərur rayonunda ilkin mərhələdə gücü 5 MVt olacaq yeni Günəş Elektrik Stansiyasının tikinti işlərinə başlanılmışdır.

Naxçıvan Muxtar Respublikası üzrə quraşdırılan bütün növ elektrik sayğaclarının sayı 95393 ədəd olmuşdur.

“Azəristiliktəchizat” ASC üzrə:

2020-ci il üçün təsdiq edilmiş istehsal və maliyyə təsərrüfat planlarına uyğun olaraq istilik təchizatı obyektlərinin, o cümlədən mövcud qazanxana, istilik şəbəkələri, nəzarət ölçü cihazları və avtomatika, qaz, elektrik, nəqliyyat təsərrüfatları və digər istehsal təyinatlı avadanlıqların 2020-2021-ci illər istilik mövsümünə hazırlığı ilə bağlı aşağıdakı işlər görülmüşdür:

- 985,6 km istilik xətləri istilik şəbəkələrinin istismar qaydalarına uyğun olaraq hidravliki təzyiqə yoxlanılmış və yuyulmuş, 7749 m məhəllədaxili və magistral istilik xətləri əsaslı təmir olunmuş, 439 km istilik kəməri təmirdən sonra hidravlik təzyiqə yoxlanılmış;
- 535 qazanxana və 90 istilik məntəqəsi kompleks yoxlanılmış;
- İstilik xətlərində 4180,7 m² istilik örtük qatı təmir olunmuş, 2007 ədəd istilik kamerası təmizlənmiş və təmir olunmuş, gedən və qayıdan xətlərdə 13 dəst su sərfölçən həlqələr təmir və bərpa olunmuş;
- 902 ədəd qazan aqreqatı əsaslı və cari təmir olunmuş, 507 ədəd odluq təmir olunmuş;
- 1209 ədəd qazan aqreqatı mexaniki və kimyəvi üsulla təmizlənmiş, 703 qazanxanada yeraltı və yerüstü tüstü yolları təmizlənmiş, qazanların 796 m² kərpic örtüyü, 1760 m² izolyasiya örtüyü təmir olunmuşdur.

Hesabat dövründə 1 503 838 Qkal istilik enerjisi istehsal edilmişdir ki, bu da ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 83 280 Qkal və ya 5.5 % çoxdur. Topdansatış qaydası ilə "Azərenerji" ASC-nin İstilik Elektrik Mərkəzindən 156 557 Qkal istilik alınmışdır ki, bu da ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 13 340 Qkal və ya 8.5% çoxdur.

İstilik enerjisinin 99,8%-i qaz yanacağı, 0,2%-i mazut və soba yanacağı istifadə edilməklə istehsal edilmişdir.

İstilik itkiləri 12% təşkil etmişdir ki, bu da əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 0,3 % artıqdır.

Qazın xüsusi sərfiyyatı əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə dəyişməyib.

Elektroenergetika üzrə beynəlxalq əməkdaşlıq:

“Azərbaycan Respublikası Hökuməti və İran İslam Respublikası Hökuməti arasında “Ordubad” və “Marazad” su elektrik stansiyalarının tikintisi və istismarı haqqında Saziş”in 10-cu maddəsində nəzərdə tutulmuş tədbirlərin həyata keçirilməsi məqsədilə yaradılan Müştərək Texniki Komissiyanın növbəti iclası 2020-ci il 26 avqust tarixində videokonfrans formatında keçirilmişdir. Görüşün nəticəsi olaraq, Azərbaycan tərəfindən hazırlanmış Ətraf Mühitə Təsirin Qiymətləndirilməsi (ƏMTQ) sənədinə dair İran tərəfindən təkliflər hazırlanaraq 27.09.2020-ci il tarixində rəsmi olaraq Azərbaycan tərəfinə təqdim edilmişdir.

2020-ci ilin 14-16 dekabr tarixlərində Naxçıvan Muxtar Respublikasında keçirilmiş görüşlərdə stansiyanın tikintisinin sürətləndirilməsi ilə bağlı qarşılıqlı əməkdaşlığın davam etdirilməsi qərara alınmışdır. Eyni zamanda, “Ordubad” Su Elektrik Stansiyasında aparılan tikinti işlərinə yerində baxış keçirilmişdir. Hazırda ƏMTQ sənədinin razılaşdırılması istiqamətində işlər davam etdirilir.

“Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə İran İslam Respublikası Hökuməti arasında Araz çayı üzərində “Xudafərin” və “Qız qalası” hidroqovşaqlarının, habelə su elektrik stansiyalarının tikintisinin davam etdirilməsi, istismarı, energetika və su ehtiyatlarından istifadə sahəsində əməkdaşlıq haqqında” Sazişin 2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş tədbirlərin icrası məqsədilə işlər davam etdirilmişdir.

2020-ci ilin 14-16 dekabr tarixlərində Naxçıvan Muxtar Respublikasında keçirilmiş görüşlərdə İran tərəfi “Qız Qalası” hidroqovşağının tikintisinin faktiki icra cizgiləri haqqında məlumatları Azərbaycan tərəfinə təqdim etmişdir. Hazırda bu cizgilər araşdırılması məqsədilə müvafiq işçi qrupuna təqdim edilmişdir.

Hidroqovşaqların tikintisi üzrə işlər tamamlanmaq üzrədir. “Xudafərin” üzrə işlərin 94%-i, “Qız Qalası” üzrə işlərin təqribən 90%-i başa çatmışdır. Su elektrik stansiyalarının tikintisi üzrə müzakirələr davam etdirilir.

“Azərbaycan, İran və Rusiya elektrik enerjisi sistemlərinin birləşdirilməsi” layihəsi üzrə texniki-iqtisadi əsaslandırmanın hazırlanması qərara alınmış və məsləhətçi şirkət kimi İran İslam Respublikasının “Monenco İran” şirkətinin texniki və maliyyə təklifinin dəyərləndirilməsi barədə razılığa gəlinmişdir. “Monenco İran” şirkətinin təklifləri müzakirə edilərək razılaşdırılmış və Azərbaycan tərəfindən “Azərenerji” ASC olmaqla 2020-ci ildə hər 3 ölkənin müvafiq şirkətləri ilə məsləhətçi şirkət arasında müqavilələr imzalanmışdır.

“Azərenerji” ASC tərəfindən “Monenco İran” şirkətinə layihənin texniki-iqtisadi əsaslandırılmasının aparılması məqsədilə Azərbaycan tərəfinə aid olan məlumatlar təqdim edilmişdir və gələcəkdə yeni məlumatların təqdim edilməsi istiqamətində işlər hal-hazırda davam etdirilir.

Azərbaycan, İran və Türkiyə arasında elektrik enerjisi ticarətinin təşkili, Azərbaycanda İranla sərhəd ərazidə İran qazından istifadə edilməklə elektrik enerjisi istehsalı üçün stansiyanın tikintisi və bu stansiyada istehsal edilmiş elektrik enerjisinin İrana və üçüncü ölkələrə ötürülməsi və elektrik enerjisinin İrana ixracı məsələləri ilə bağlı müzakirələr davam etdirilir.

Müstəqil Dövlətlər Birliyi (MDB) ölkələrinin Elektroenergetika Şurası ilə elektroenergetika sahəsində əməkdaşlıq üzrə mütəmadi olaraq işlər həyata keçirilmişdir. Belə ki, Elektroenergetika Şurasından daxil olan məktublar Nazirlik tərəfindən araşdırılmış və Şuraya müvafiq məlumatlar təqdim edilmişdir. Eyni zamanda, 2020-ci il ərzində MDB Elektroenergetika Şurasının təşkil etdiyi onlayn icaslarda iştirak təmin edilmişdir. Belə ki, 2020-ci ilin 5-6 noyabr tarixlərində “Elektroenergetika sahəsində rəqəmsal texnologiyalar” mövzusunda keçirilən onlayn seminarla, eləcə də 2020-ci ilin 24 iyul və 10 noyabr tarixlərində Şuranın səlahiyyətli nümayəndələrinin iştirakı ilə müvafiq icaslarda iştirak edilmişdir.

Elektroenergetika sahəsinə özəl investisiyaların cəlb edilməsi üzrə:

Azərbaycanda özəl investisiyanın cəlb edilməsi ilə qoyuluş gücü 550 MVt-dək olan yeni müasir tipli, həmdövrəli qaz-turbin elektrik stansiyasının tikintisi üzrə xarici şirkətlərlə müvafiq danışıqlar davam etməkdədir. Belə ki, Nazirlik tərəfindən layihənin

ilkın texniki göstəricilərini ehtiva edən sənəd hazırlanaraq xarici şirkətə ünvanlanmış və layihə üzrə şirkətlərlə onlayn müzakirələr aparılmışdır. Eyni zamanda, 11 avqust 2020-ci il tarixində layihədə iştirak etməkdə öz marağını bildirmiş xarici şirkətlərlə müvafiq seminar keçirilmiş və sentyabr ayı ərzində şirkətlər tərəfindən layihə təklifləri daxil olmuşdur. Həmçinin 20 oktyabr tarixində stansiyasının tikintisi üçün seçilmiş əraziyə investorların iştirakı ilə səfər təşkil olunmuşdur.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cu il 5 dekabr tarixli 1673 nömrəli Sərəncamı ilə yaradılmış Komissiyanın fəaliyyət istiqamətləri üzrə Nazirliyin F-113 və F-115 nömrəli əmrləri ilə aidiyyəti qurumların rəhbərliyi altında təsis edilmiş Hüquqi və institusional məsələlər, Dövlət zəmanətlərinin verilməsi, Layihələrin iqtisadi qiymətləndirilməsi, Torpaq sahələrinin ayrılması, Ekoloji və sosial qiymətləndirmə, Tikintiyə icazə və istismara qəbul və Şəbəkənin gücləndirilməsi ilə bağlı 7 işçi qrupu öz fəaliyyətini davam etdirmişdir.

9 yanvar 2020-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Baş Naziri Əli Əsədovun iştirakı ilə Nazirlər Kabinetində Energetika Nazirliyi ilə Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının "ACWA Power" və Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin "Masdar" şirkətləri arasında icra müqavilələri imzalanmışdır.

İcra müqavilələrinə uyğun olaraq günəş və külək elektrik stansiyalarının tikintisinin reallaşdırılması nəzərdə tutulan sahələrə aidiyyəti dövlət orqanları nümayəndələrinin iştirakı ilə səfərlər edilmiş, müvafiq tədbirlərin görülməsi yolu ilə torpaqla bağlı məsələlər həll edilmişdir.

Yaradılmış komissiyanın il ərzində 4 dəfə iclası keçirilmiş və verilmiş tapşırıqların icrası müvafiq dövlət qurumlarının birgə səyi ilə təmin edilmişdir.

"Azərenerji" ASC və "Azərişiq" ASC-nin nümayəndələrindən ibarət yaradılmış İşçi qrupunda pilot layihələrin enerjisi sistemə inteqrasiyası ilə bağlı ilkin sxemlər müzakirə edilmiş, enerjisi sistemin idarə olunması, elektrik enerjisinin ötürülməsi, rele-mühafizə və avtomatika üzrə tədbirləri əhatə edən beynəlxalq standartlara müvafiq tələblər və şəbəkənin gücləndirilməsinə dair görülməli işlər müəyyən edilmişdir.

"Qoyuluş gücü 240 MVt olan külək elektrik stansiyasının tikintisi ilə bağlı pilot layihənin həyata keçirilməsi tədbirləri haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2020-ci il 28 dekabr tarixli 2366 nömrəli Sərəncamına uyğun olaraq, Energetika Nazirliyi və "Azərenerji" ASC tərəfindən Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının "ACWA Power" şirkəti ilə 29 dekabr tarixində müvafiq olaraq "İnvestisiya Müqaviləsi"nin, "Enerji alqı-satqı müqaviləsi"nin, "Ötürücü şəbəkəyə qoşulma müqaviləsi"nin imzalanması təmin edilmişdir.

2020-ci ilin yanvar ayında imzalanmış İcra Müqaviləsinə uyğun olaraq, Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin "Masdar" şirkəti ilə isə günəş elektrik stansiyalarının tikintisi ilə bağlı müqavilə layihələrinin müzakirəsi tərəfimizdən davam etdirilir və yaxın zamanda bu müqavilələrin imzalanması istiqamətində təkliflər təqdim ediləcəkdir.

"Azərbaycan Respublikasının energetika sektorunda islahatların sürətləndirilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 29 may 2019-cu il tarixli 1209 nömrəli Sərəncamının icrasının təmin edilməsi məqsədilə Energetika Nazirliyi tərəfindən ölkənin elektroenergetika sisteminin səmərəliliyinin artırılması məqsədilə bu sahəyə özəl investisiyaların cəlb edilməsi barədə təkliflər hazırlanaraq Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmişdir. Hal-hazırda müvafiq qanunvericilik aktının razılaşdırılması istiqamətində müzakirələr davam etdirilir.

Bərpa olunan enerji mənbələri üzrə:

Xəzər dənizində və sahilyanı ərazilərdə külək enerjisinin potensialının öyrənilməsi məqsədilə Energetika Nazirliyi Dünya Bankı Qrupuna daxil olan Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası ilə "Azərbaycanda dənizdə külək enerjisindən istifadənin inkişafı üzrə Yol Xəritəsi"nin hazırlanması istiqamətində əməkdaşlıq edir. "Azərbaycanda dənizdə külək enerjisindən istifadənin inkişafı üzrə Yol Xəritəsi"nin hazırlanması prosesi coğrafi məkan xəritələrinin tərtib olunması, zonaların müəyyənləşdirilməsi, iqtisadi, maliyyə, ekoloji və sosial aspektlərdə təhlillərin aparılması, təsirlərin qiymətləndirilməsi, icazə və razılıqların verilməsi, normativ hüquqi bazanın təkmilləşdirilməsi, ötürücü şəbəkənin yenidən qurulması, təchizat zəncirinin öyrənilməsi kimi məsələləri əhatə edəcəkdir. "Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi və Dünya Bankı Qrupu arasında dənizdə külək enerjisindən istifadə sahəsində əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu"nun imzalanması nəzərdə tutulur.

Bərpa olunan enerji hərəqlarının layihələndirilməsi və icrası üzrə Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı (AYİB) ilə əməkdaşlıq çərçivəsində hərəqlar qaydaları və digər hüquqi sənədlər hazırlanmışdır və qarşıdakı dövrdə yeni investqların cəlb edilməsi məqsədilə hərəqların təşkil planlaşdırılır. Eyni zamanda Asiya İnkişaf Bankı da gələcəkdə hərəqların keçirilməsinə dəstəyini verə biləcəyini ifadə etmişdir və bu istiqamətdə müzakirələr davam edir.

"Üzən günəş panelləri sisteminin inkişafına dair biliklərin mübadiləsi və texniki yardım dəstəyi" pilot layihəsi çərçivəsində Böyükşor gölündə 100 kVt-a qədər gücə malik olacaq fotovoltaiq sistemin quraşdırılması, habelə günəş qurğularının quraşdırılmasında özəl sektorun iştirakının təşviqi məqsədilə biznes modellərinin formalaşdırılması, təlimlər vasitəsilə milli potensialın gücləndirilməsi nəzərdə tutulur. Layihənin icrasının 2023-cü ilin mart ayına qədər başa çatdırılması nəzərdə tutulur.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin tapşırığına əsasən ölkənin elektrik enerjisi üzrə ümumi qoyuluş gücündə bərpa olunan enerji mənbələrinin payının 2030-cu ilədək 30%-ə çatdırılması, habelə investisiya şirkətləri ilə yeni layihələrin həyata keçirilməsi ilə bağlı danışıqların aparılması üçün tədbirlərin icrası davam etdirilməkdədir.

Nazirlik tərəfindən bərpa olunan enerji mənbələrinin ölkənin elektrik enerjisi üzrə ümumi qoyuluş gücündə payının 2030-cu ilədək 30%-ə çatdırılması məqsədilə beynəlxalq məsləhətçi şirkət cəlb edilərək elektrik şəbəkəsinə qoşulacaq yeni güclərin dövrlər üzrə optimal həddinin müəyyən edilməsi təmin edilmişdir. Almaniyanın "VPC" şirkəti tərəfindən hazırlanmış hesabatə əsasən, qarşıya qoyulmuş 30% hədəfinə nail olmaq üçün ölkəmizdə 2030-cu ilədək ümumilikdə 1500 MVt qoyuluş gücündə yeni bərpa olunan enerji stansiyaları quraşdırılmalıdır ki, bu ümumi gücün də 2020-2022-ci illərdə 440 MVt, 2023-2025-ci illərdə 460 MVt, 2026-2030-cu illərdə 600 MVt olmaqla 3 mərhədə şəbəkəyə inteqrasiyası məqsəduyğun hesab edilmişdir.

Eyni zamanda, şirkət tərəfindən bərpa olunan enerji üzrə yeni qoyuluş güclərinin inteqrasiyası ilə bağlı müvafiq tədbirlər paketi təqdim edilmiş, 2030-cu ilə qədər olan müddət ərzində tədbirlərin həyata keçirilməsi üçün vaxt cədvəli hazırlanmış, lazımi tədbirlər üçün tələb olunan büdcə hesablanmış və müvafiq dövrlərdəki fəaliyyətlər üzrə bölünmüşdür. Hesabat hal-hazırda müvafiq sahədə fəaliyyət göstərən təsərrüfat subyektləri ilə müzakirə edilir.

Neft-qaz sahəsi üzrə:

Müvafiq sahədə hesabat dövründə bir çox işlər görülmüşdür, o cümlədən,

Neft (kondensatla birlikdə) hasilatı:

2020-ci il ərzində neft (kondensatla birlikdə) hasilatı 34527,2 min ton proqnoza qarşı təqribən 100 faiz icra edilib.

Ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 2914,8 min ton, yəni təqribən 7,8 faiz az neft (kondensatla birlikdə) hasilatı olub.

2020-ci il ərzində neft hasilatının göstəriciləri və 2019-cu ilin müvafiq dövrü ilə müqayisəsi

min ton

№	Neft hasilatı	2020-ci il			2019-cu il fakt	2019-cu il ilə müqayisədə	
		Proqnoz	Fakt	+,-		+,-	%
1	Respublika üzrə, cəmi	34527,20	34538,85	11,65	37453,60	-2914,75	-7,8
1.1.	SOCAR	7205,75	7407,21	201,46	7683,10	-275,89	-3,6
1.2.	AÇG	23544,88	23555,48	10,60	26237,04	-2681,56	-10,2
1.3.	Şahdeniz (kondensat)	3776,57	3576,16	-200,41	3533,46	42,70	1,2

Neftin (kondensatla birlikdə) ixraca nəqli:

2020-ci il ərzində 28371,71 min ton neft (kondensatla birlikdə) ixraca nəql edilib.

Ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə təqribən 2863,2 min ton, yəni 9,2 faiz az neft (kondensatla birlikdə) ixraca nəql edilib.

2020-ci il ərzində neftin nəql göstəriciləri və 2019-cu ilin müvafiq dövrü ilə müqayisəsi

min ton

İstiqamətlər	Təşkilatlar	Həcm		2019-cu il ilə müqayisədə	
		2020-ci il	2019-cu il	+,-	%
Şimal kəməri ilə	SOCAR-dan	584,47	824,35	-239,88	-29,1
Qərb kəməri ilə	Konsorsiumdan	4180,94	3750,42	430,52	11,5
BTC kəməri ilə	Konsorsiumdan	22856,40	26056,04	-3199,64	-12,3
	SOCAR-dan	749,90	604,13	145,77	24,1
Cəmi:		28371,71	31234,94	-2863,23	-9,2

Qaz hasilatı:

2020-ci il ərzində 37140,89 milyon kubmetr (proqnozdan 1010,9 milyon kubmetr, yəni 2,6 faiz az) qaz hasil edilib.

Ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 1524,38 milyon kubmetr, yəni 4,3 faiz çox qaz hasil edilib.

2020-ci il ərzində qaz hasilatının göstəriciləri və 2019-cu ilin müvafiq dövrü ilə müqayisəsi

milyon kubmetr

№	Qaz hasilatı	2020-ci il			2019-cu il fakt	2019-cu il ilə müqayisədə	
		Proqnoz	Fakt	+,-		+,-	%

1	Respublika üzrə, cəmi	38151,79	37140,89	-1010,90	35616,51	1524,38	4,3
1.1.	SOCAR	7246,97	7344,01	97,04	6818,64	525,37	7,7
1.2.	AÇG	12178,17	11708,77	-469,40	11986,15	-277,38	-2,3
1.3.	Şahdəniz (kondensat)	18726,65	18088,11	-638,54	16811,72	1276,39	7,6

Qaz ixracı:

2020-ci il ərzində xaricə qaz satışı 13499,02 milyon kubmetr (proqnozdan 581 milyon kubmetr az) olub.

Lakin ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə xaricə qaz satışı ümumilikdə 1822 milyon kubmetr, yəni 15,6 faiz çox olub.

2020-ci il ərzində təbii qazın ixrac göstəriciləri və 2019-cu ilin müvafiq dövrü ilə müqayisəsi

milyon kubmetr

İstiqamətlər	Ölkələr	Həcmi		2019-cu illə müqayisədə	
		2020-ci il fakt	2019-cu il fakt	+,-	%
Cənub Qaz Dəhlizi və Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz kəməri ilə	Türkiyəyə	11054,39	9141,42	1913,0	20,9
	ondan - BTƏ ilə	6356,22	6357,73	-1,5	-0,02
	- TANAP-la	4698,17	2783,69	1914,5	68,8
	Avropaya	11,03	0,00	11,0	0,0
	Gürcüstana	1143,64	1176,46	-32,8	-2,8
	ondan – "Şahdəniz"dən	884,72	838,1	46,6	5,6
	- SOCAR-dan	258,93	338,36	-79,4	-23,5
BTC boru kəməri sistemində texnoloji istifadə üçün		107,12	129,45	-22,3	-17,3
Qazıməmməd-Qazax qaz kəməri ilə	Gürcüstana (SOCAR-dan)	1182,84	1229,74	-46,9	-3,8
Cəmi		13499,02	11677,07	1822,0	15,6

Azərbaycan təbii qazını Avropaya nəql edən Trans-Adriatik Qaz Boru (TAP) Kəməri 2020-ci il 15 noyabr tarixindən istismara verilib. 2020-ci il 31 dekabr tarixindən etibarən kommersiya təbii qazının nəqlinə başlanılmışdır. TAP - Cənub Qaz Dəhlizinin Avropa qolu, Azərbaycandan Avropa bazarlarına illik 10 milyard kubmetr yeni qaz tədarükünün həyata keçirilməsi üçün qovşağ layihəsidir. TAP sistemi keyfiyyət, sağlamlıq, təhlükəsizlik və ətraf mühitin mühafizəsi üzrə beynəlxalq standartlara uyğun fəaliyyət göstərir. Kəmərin potensialı onun ötürücülük gücünü iki dəfə artıraraq, ildə 20 milyard kubmetrə çatdırmağa imkan verir.

Neftin emalı:

2020-ci il ərzində 5 milyon 875 min ton (proqnozdan 172,7 min ton, yəni 3 faiz çox) neft emal edilib.

OPEC+ çərçivəsində Azərbaycanın götürdüyü öhdəliyin icrası:

2019-cu il 6 dekabr tarixində Vyana şəhərində keçirilmiş OPEC və qeyri-OPEC ölkələri nazirlərinin 7-ci görüşündə "OPEC+" üzrə gündəlik neft hasilatının daha 500 min barrel azaldılması barədə qərar qəbul edilmişdir. Yeni "Əməkdaşlıq Bəyannaməsi"yə uyğun olaraq, 2020-ci ilin yanvar ayından etibarən Azərbaycan üçün gündəlik neft hasilatının əvvəlki öhdəlikdən, yəni 776 min barreldən 7 min barrel azaldaraq 769 min barrel həcmində saxlanılmasına qərar verilmişdir.

İcra göstəriciləri (xam neft+kondensat):

- yanvar ayında - 769 min barrel;
- fevral ayında - 750,6 min barrel;
- mart ayında - 763,9 min barrel;
- aprel ayında - 771,4 min barrel.

Neft İxrac Edən Ölkələr Təşkilatına (OPEC) üzv və qeyri-üzv ölkələrin energetika nazirlərinin videokonfrans formatında 12 aprel tarixində keçirilən 10-cu iclasında yeni "Əməkdaşlıq Bəyannaməsi" qəbul edilmişdir. Bu çərçivədə dünya neft bazarında balansın yaradılması və neftin qiymətinin sabitləşdirilməsi məqsədilə Azərbaycan da üzərinə öhdəliklər götürmüşdür.

"Əməkdaşlıq Bəyannaməsi" gündəlik neft hasilatının 2018-ci ilin oktyabr ayı səviyyəsindən üç mərhələdə azaldılmasını nəzərdə tutmuşdur. Qeyd etmək lazımdır ki, OPEC və qeyri-OPEC ölkələrinin hasilatın məhdudlaşdırılması kvotalarına kondensat istisna olmaqla yalnız xam neft həcmi daxildir.

İlk mərhələdə "OPEC+" ölkələri may-iyun aylarında gündəlik hasilatı 2018-ci ilin oktyabr ayı səviyyəsindən 23% olmaqla 9,7 milyon barrel həcmində azaltmalı idi. 2018-ci ilin oktyabr ayında gündəlik xam neft hasilatı 718 min barrel olan Azərbaycan yeni razılaşma çərçivəsində may-iyul aylarında hasilatı həmin səviyyədə 164 min barrel azaltmaqla gündəlik xam neft hasilatını 554 min barrel həcmində saxlamalı idi. 6 iyun 2020-ci il tarixində OPEC-ə üzv və qeyri-üzv ölkələrin nazirlərinin videokonfrans formatında 11-ci iclası keçirilib. İclasda gündəlik neft hasilatının 9,7 milyon barrel azaldılması ilə bağlı mövcud kvotanın müddətinin daha 1 ay, iyulun sonunadək uzadılması barədə qərar qəbul olunub.

İcra göstəriciləri (xam neft):

- may ayında – 557,2 min barrel;
- iyun ayında – 553,8 min barrel;
- iyul ayında – 554,1 min barrel.

İkinci mərhələdə 2020-ci ilin avqust-dekabr aylarında "OPEC+" üzrə gündəlik neft hasilatının 2018-ci ilin oktyabr ayı səviyyəsindən 18% olmaqla 7,7 milyon barrel azaldılması razılaşdırılıb. Azərbaycan bu dövrdə gündəlik istehsalını istinad səviyyəsindən 131 min barrel azaltmaqla 587 min barrel səviyyəsində saxlamalıdır.

İcra göstəriciləri (xam neft):

- avqust ayında – 584,6 min barrel;
- sentyabr ayında – 585 min barrel;
- oktyabr ayında – 587 min barrel;
- noyabr ayında – 587 min barrel;
- dekabr ayında – 587 min barrel.

Razılaşmanın üçüncü mərhələsində isə 2021-ci ilin yanvar ayından 2022-ci ilin aprelinədək "OPEC+" üzrə gündəlik neft hasilatının 2018-ci ilin oktyabr ayı səviyyəsindən 14% olmaqla 5,8 milyon barrel azaldılması öz əksini tapıb. Azərbaycan həmin dövrdə gündəlik neft hasilatını istinad səviyyəsindən 98 min barrel azaltmaqla 620 min barrel həcmində saxlamaq öhdəliyini götürmüşdür. Lakin OPEC və qeyri-OPEC ölkələri nazirlərinin videokonfrans formatında 2020-ci ilin 3 dekabr tarixində keçirilmiş 12-ci iclasında gündəlik xam neft hasilatının 2021-ci ilin yanvar ayı üçün 7,2 milyon barrel azaldılması və "OPEC+" nazirlərinin hər ay keçiriləcək görüşləri vasitəsi ilə gündəlik hasilatda artımın 0,5 milyon barreldən çox olmaması şərti ilə aylıq tənzimlənməsi barədə qərar qəbul edilib.

Bu çərçivədə dünya neft bazarında balansın yaradılması və neftin qiymətinin sabitləşdirilməsi məqsədilə Azərbaycan da "OPEC+" üzrə xam neft hasilatının yanvar ayında 0,5 milyon barrel artırılması qərarını dəstəkləmişdir.

Yeni Qərara uyğun olaraq 2021-ci ilin yanvar ayında Azərbaycanın öhdəliyinin 123 min barrel olması nəzərdə tutulmuşdur. Yəni 2018-ci ilin oktyabr ayında gündəlik xam neft hasilatı 718 min barrel olan Azərbaycan yeni razılaşma çərçivəsində yanvar ayında hasilatı həmin səviyyədə 123 min barrel azaltmaqla gündəlik xam neft hasilatını 595 min barrel həcmində saxlamalıdır.

Hesabat ilinin fevral ayında Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Azərbaycana səfəri zamanı İğdır-Naxçıvan qaz kəmərinin çəkilməsi barədə yüksək siyasi qərar verilmişdir. Belə ki, 25 fevral tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanla görüşü zamanı layihənin icrasının qısa müddət ərzində başa çatdırılmasına dair hər iki ölkənin prezidenti tərəfindən göstəriş verilmişdir.

Prezidentlərin tapşırığına uyğun olaraq hazırlanmış "Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi ilə Türkiyə Respublikasının Energetika və Təbii Sərvətlər Nazirliyi arasında Naxçıvan Muxtar Respublikasına Türkiyə Respublikasından təbii qazın tədarükünə dair Anlaşma Memorandumu" 2020-ci ilin 15 dekabr tarixində Ankarada imzalanmışdır. Sənədi Azərbaycan tərəfindən energetika naziri Pərviz Şahbazov, Türkiyə tərəfindən isə energetika və təbii sərvətlər naziri Fatih Dönməz imzalamışdır.

Respublika üzrə 01.01.2021-ci il tarixinə təbii qazla təmin olunmuş əhali abonentlərinin sayı 2 329 994 təşkil edərək qazlaşmanın ümumi səviyyəsi təxminən 96,2 faiz olmuşdur. Hazırda qazlaşdırılma istiqamətində işlər davam etdirilir.

Yanacaq-enerji balansı üzrə:

Energetika Nazirliyi tərəfindən hazırlanmış "Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il üzrə yanacaq-enerji balansının proqnoz göstəriciləri" İqtisadiyyat və Maliyyə nazirlikləri ilə razılaşdırılaraq Nazirlər Kabineti tərəfindən təsdiq edilmişdir.

2020-ci il yanacaq-enerji balansının icra göstəricilərinin hər rüb üzrə təhlili aparılmış və icrasına nəzarət edilmişdir.

Həmçinin, nazirlik tərəfindən hazırlanmış "Azərbaycan Respublikasının 2021-2024-cü illər üzrə yanacaq-enerji balansının proqnoz göstəriciləri" İqtisadiyyat və Maliyyə nazirlikləri ilə razılaşdırılaraq Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmişdir.

Qanunvericilik aktları üzrə:

"Azərbaycan Respublikasının energetika sektorunda islahatların sürətləndirilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cu il 29 may tarixli 1209 nömrəli Sərəncamının 2.1.1-ci bəndinə əsasən, "Elektrik enerjisi istehsalında bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə haqqında", "Energetika və kommunal xidmətlər sahələrində tənzimləyici haqqında" Azərbaycan Respublikası qanunlarının layihələrinin, habelə "Energetika haqqında" və "Qaz təchizatı haqqında" Azərbaycan Respublikası qanunlarının yeni layihələrinin hazırlanıb təqdim edilməsi tapşırılmışdır.

Tapşırıqların icrasının təmin edilməsi məqsədilə Energetika Nazirliyi tərəfindən beynəlxalq məsləhətçi şirkət cəlb edilməklə “Elektrik enerjisi istehsalında bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanun layihəsi işlənmişdir. Qanun layihəsi elektrik enerjisi istehsalında bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə sahəsində dövlət siyasətinin əsas prinsiplərini və əsaslarını müəyyən edir, bu sahədə yaranan münasibətləri tənzimləyir. Eyni zamanda, adıçəkilən qanunun icrasının təmin edilməsi barədə fərman layihəsi və uyğunlaşdırılmalı olan normativ hüquqi aktların layihələri hazırlanmışdır. Layihələr razılaşdırılaraq Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmiş və hal-hazırda Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası ilə müzakirə edilir.

“Azərbaycan Respublikasının energetika sektorunda islahatların sürətləndirilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cu il 29 may tarixli 1209 nömrəli Sərəncamı ilə verilmiş tapşırığa müvafiq olaraq, habelə “Milli iqtisadiyyat və iqtisadiyyatın əsas sektorları üzrə strateji yol xəritələrinin təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 6 dekabr tarixli 1138 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasında kommunal xidmətlərin (elektrik və istilik enerjisi, su və qaz) inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi”nin “Tədbirlər Planı”nın 1.1.1-ci yarımbəndinin icrası məqsədi ilə Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankının (AYİB) maliyyə dəstəyi ilə həyata keçirilən “Azərbaycanda yeni yaradılan Enerji Məsələlərini Tənzimləmə Agentliyinin fəaliyyətinə dəstək” layihəsi çərçivəsində nüfuzlu beynəlxalq məsləhətçi olan “DNV GL” şirkəti cəlb edilməklə, Azərbaycan Respublikasında energetika və kommunal xidmətlər sahələrində tənzimləyicinin statusunu, fəaliyyətinin hüquqi əsaslarını və prinsiplərini, tənzimləmə üsullarını, məqsəd və vəzifələrini, strukturunu və işinin təşkilini, funksiya və səlahiyyətlərini, habelə fəaliyyəti ilə bağlı münasibətləri müəyyən edən “Energetika və kommunal xidmətlər sahələrində tənzimləyici haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanun layihəsi, həmçinin, sözügedən Qanun layihəsinin qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar qüvvədə olan normativ hüquqi aktlara dəyişiklik layihələri hazırlanmış, “Normativ hüquqi aktlar haqqında” Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyaya Qanununun tələblərinə uyğun olaraq aidiyyəti dövlət orqanları (qurumları) tərəfindən bildirilən rəy və təkliflər nəzərə alınmaqla daha da təkmilləşdirilmişdir. Enerji Məsələlərini Tənzimləmə Agentliyi tərəfindən hazırlanmış layihələr “Normativ hüquqi aktlar haqqında” Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyaya Qanununun tələblərinə uyğun olaraq aidiyyəti dövlət orqanlarının (qurumlarının) vizalarının toplanılması mərhələsindədir.

Qabaqcıl beynəlxalq təcrübə nəzərə alınmaqla Energetika Nazirliyinin əməkdaşları tərəfindən hazırlanmış “Energetika haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununun yeni layihəsinin ilkin variantı hal-hazırda təkmilləşdirilir.

"Azərbaycan Respublikasının energetika sektorunda islahatların sürətləndirilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cu il 29 may tarixli 1209 nömrəli Sərəncamının 1.1-ci bəndinə əsasən, energetika sektorunun inkişafının əsas prioritetləri və hədəfləri müəyyən edilməklə “Azərbaycan Respublikasının energetika sektorunun uzunmüddətli inkişaf Strategiyası”nın layihəsi hazırlanmışdır. Layihənin cari ilin aprel ayında təqdim edilməsi nəzərdə tutulsa da COVID-19 pandemiyası ilə bağlı yaranmış vəziyyət, ilk növbədə enerji daşıyıcıları bazarındaki kəskin dalğalanmalar hazırlanmış sənədin müddəalarına bir çox istiqamətlər üzrə yenidən nəzər salınması zərurətini yaratmışdır.

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2019-cu il 19 dekabr tarixli 780s nömrəli Sərəncamı ilə ölkədə qaz təchizatı sisteminin səmərəliliyini artırmaq, istehlakçıların tələbatının etibarlı şəkildə ödənilməsinə təmin etmək üçün bu sahədə islahatların aparılması ilə bağlı təkliflərin hazırlanması və “Qaz təchizatı haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun yeni layihəsinin hazırlanması məqsədilə ayrılmış vəsait hesabına məsləhətçi şirkət tərəfindən layihənin hazırlanması istiqamətində işlər davam etdirilir.

Tapşırıqların vaxtında icrası məqsədilə görülən tədbirlərə baxmayaraq, hazırda dünyada mövcud olan “Koronavirus (COVID-19)” pandemiyasının qarşısının alınması ilə bağlı ölkəmizdə həyata keçirilən məhdudiyətlər dövlət qurumlarının da fəaliyyətinə təsir göstərdiyindən tapşırıqların tələb olunan müddətdə icrası mümkün olmamışdır. Bununla əlaqədar, sözügedən tapşırığın icra müddətinin uzadılması üçün Energetika Nazirliyi tərəfindən Nazirlər Kabinetinə müraciət edilmiş və Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin müvafiq dərkənarı ilə tapşırıqların icra müddəti 5 ay uzadılmışdır. Qanun layihələrinin təkmilləşdirilməsi istiqamətində müvafiq işlər davam etdirilir.

“Sahibkarların mövcud və ya inşa ediləcək tikinti obyektlərinin elektrik enerjisi ilə təchizatı prosedurunun sadələşdirilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 4 aprel tarixli 1313 nömrəli Fərmanının 4.2-ci bəndinə uyğun olaraq beynəlxalq təcrübə nəzərə alınmaqla “Elektroenergetika haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun yeni layihəsi hazırlanmışdır. “Elektroenergetika haqqında” Qanun layihəsinə dair aidiyyəti qurumlardan daxil olmuş irad və təkliflər əsasında layihə yenidən işlənilmiş və uyğunlaşdırılması tələb olunan müvafiq layihələr hazırlanmışdır. Həmin layihələr Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat, Ədliyyə, Fövqəladə Hallar, Maliyyə nazirlikləri, “Azərişiq” ASC və “Azərenerji” ASC ilə razılaşdırılmışdır. Vizalanmış layihələr Energetika Nazirliyinin müvafiq məktubu ilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmişdir. Layihəyə hazırda Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasının aidiyyəti şöbələri tərəfindən baxılır.

Məişət qaz qurğularına texniki xidmətin keçirilməsinə dair “Qaz təchizatı haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə” qanun layihəsi və qeyd edilən layihənin qəbulu ilə əlaqədar uyğunlaşdırılması tələb olunan müvafiq layihələr hazırlanaraq razılaşdırılması üçün Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə, İqtisadiyyat və Fövqəladə Hallar nazirliklərinə, habelə Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Şirkətinə göndərilmişdir. Sözügedən layihələr aidiyyəti qurumlar tərəfindən verilmiş irad və təkliflər əsasında yenidən işlənilmiş və razılaşdırılması üçün Energetika Nazirliyi tərəfindən aidiyyəti qurumlara göndərilmişdir.

“Azərbaycan Respublikasının energetika sektorunda islahatların sürətləndirilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cu il 29 may tarixli 1209 nömrəli Sərəncamının 1.3-cü yarımbəndinin icrası məqsədilə hazırlanmış “Elektrik enerjisinin istehsalı sahəsinə özəl investisiyaların cəlb edilməsi ilə bağlı tədbirlər haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı layihəsi hazırlanmış, razılaşdırılaraq 2020-ci il 13 oktyabr tarixində Nazirlər Kabinetinə təqdim olunmuşdur.

“Elektrik və istilik enerjisi, habelə qaz təchizatı sahəsində nəzarətin həyata keçirilməsi Qaydası”nın təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 16 iyul tarixli 204 nömrəli Fərmanının və Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2018-ci il 23 iyul tarixli 547s nömrəli Sərəncamının

icrası məqsədilə Enerji Məsələlərini Tənzimləmə Agentliyi tərəfindən beynəlxalq məsləhətçi şirkət, eləcə də yerli və xarici ekspertlər cəlb edilməklə hazırlanmış “Yanacaq ehtiyatının maliyyələşdirilməsi, yaradılması, qorunması, istifadəsi, həcmi və uçotunun həyata keçirilməsi Qaydası” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2020-ci il 9 yanvar tarixli 2 nömrəli Qərarı ilə, “Elektrik qurğularının quraşdırılması Qaydası” 2020-ci il 11 fevral tarixli 40 nömrəli Qərarı ilə, “Elektrik və istilik qurğularının istismarında təhlükəsizlik texnikası Qaydası” 2020-ci il 11 fevral tarixli 41 nömrəli Qərarı ilə, “Elektrik və istilik enerjisi, habelə qaz təchizatı sahəsində payız-qış mövsümünə hazırlıq işlərinin aparılması Qaydası” 2020-ci il 24 fevral tarixli 65 nömrəli Qərarı ilə təsdiqlənmiş və 6 aydan sonra qüvvəyə minmişdir.

“Açıq hökumətin təşviqinə dair 2020-2022-ci illər üçün Milli Fəaliyyət Planı”nın təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2020-ci il 27 fevral tarixli 1859 nömrəli Sərəncamının icrasının təmin edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 11 aprel 2020-ci il tarixli 147s nömrəli Sərəncamının 4.2-ci bəndində həmin Milli Fəaliyyət Planının 9.2-ci bəndində nəzərdə tutulmuş qanunvericilikdə təbii qaz, su və elektrik enerjisi təchizatı qurumları tərəfindən texniki şərtlərin verilməsi ilə əlaqədar normativlərin, eləcə də qüvvədə olan digər texniki norma və tələblərin müasir standartlara uyğunlaşdırılması, müvafiq infrastrukturun yenidən qurulmasına görə ödənişlərin hesablanması və müvafiq işlərin görülməsinin ümumi dəyərinin müəyyən edilməsi ilə bağlı müddəaların təkmilləşdirilməsinə dair təkliflərin beş ay müddətində Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə təqdim edilməsi Energetika Nazirliyinə tapşırılmışdır.

Tapşırığın icrası ilə əlaqədar “Tikinti obyektlərinin elektrik şəbəkəsinə texnoloji qoşulması və ya əlavə enerji (güc) alması Qaydası” və “Tikinti obyektlərinin qazpaylayıcı şəbəkəyə texnoloji qoşulması və ya əlavə qaz həcmi alması Qaydası” layihələri və uyğunlaşdırılması tələb olunan normativ hüquqi akt layihələri hazırlanaraq razılaşdırılması üçün aidiyyəti dövlət qurumlarına təqdim edilmişdir. Eyni zamanda su təchizatı sahəsi ilə bağlı müvafiq təkliflərin, o cümlədən normativ hüquqi akt layihələrinin təqdim edilməsi üçün “Azərsu” ASC-yə müraciət olunmuşdur.

Sahibkarların tikinti obyektlərinin kommunal xidmətlərə (elektrik enerjisi və qaz təchizatı şəbəkələrinə) qoşulması prosesinin vahid yanaşma tətbiq olunmaqla elektronlaşdırılması məqsədilə “Bəzi tikinti obyektlərinin elektrik enerjisi (gücü) alması üçün texniki şərtlərin, layihə sənədlərinin hazırlanması və verilməsi, habelə enerji təchizatı şəbəkəsinə qoşulması Qaydası” və “Bəzi tikinti obyektlərinin qaz təchizatı üçün texniki şərtlərin, layihə sənədlərinin hazırlanması və verilməsi, habelə qazpaylayıcı şəbəkəyə qoşulması Qaydası” layihələri, həmçinin sözügedən layihələrin qəbulu ilə əlaqədar uyğunlaşdırılması tələb olunan müvafiq layihələr 26.02.2020-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmişdir.

“Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2005-ci il 2 fevral tarixli 18 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş “Elektrik enerjisindən istifadə Qaydaları”nda dəyişikliklər edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı layihəsi hazırlanmış və Nazirlər Kabinetinin 2020-ci il 9 iyun tarixli 198 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmişdir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 6 dekabr tarixli 1138 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasında kommunal xidmətlərin (elektrik və istilik enerjisi, su və qaz) inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi”nin Tədbirlər planının 7.2.1-ci – İstilik təchizatı sahəsində normativ hüquqi bazanın təkmilləşdirilməsi bəndi

üzrə “İstilik enerjisindən istifadə Qaydaları”nın təsdiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı layihəsi Energetika, İqtisadiyyat, Maliyyə, Ədliyyə nazirlikləri, Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi, "AzərİstilikTəchizat" ASC ilə razılaşdırılaraq 2020-ci il 13 may tarixində Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmişdir.

Beynəlxalq Enerji Xartiyası Katibliyinin dəstəyi və Katibliyin ekspertlərinin iştirakı ilə mütərəqqi beynəlxalq təcrübə nəzərə alınmaqla “Azərbaycan Respublikasının Enerji Effektivliyi üzrə Milli Fəaliyyət Planı”nın layihəsi hazırlanmışdır. Layihə hazırlanarkən aidiyyəti dövlət qurumlarının nümayəndələrindən ibarət işçi qrupu yaradılmış və layihənin yekun variantı İşçi qrupun üzvləri ilə razılaşdırılmışdır. Milli Fəaliyyət Planının müzakirəsinə və razılaşdırılmasına qanunun qəbulundan sonra başlanılması nəzərdə tutulur.

Xartiyanın təşəbbüsü əsasında Azərbaycan Respublikasının Enerji Səmərəliliyi Siyasətinin Ətraflı Təhlilinin (In-Depth Review of the Energy Efficiency Policy of the Republic of Azerbaijan) aparılması təmin edilmiş və müvafiq hesabat hazırlanaraq təqdim edilmişdir. Sənəd özündə bu sahədəki mövcud vəziyyəti və təhlilləri əhatə etməklə yanaşı, enerji resurslarından səmərəli istifadə edilməsi ilə bağlı Xartiyanın tövsiyələrini də əhatə edir.

“Enerji resurslarından səmərəli istifadə və enerji effektivliyi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanunundan irəli gələn ikinci dərəcəli qanunvericilik aktlarının hazırlanması məqsədilə Enerji Xartiyası tərəfindən “Ekodizayn və etiketlenmə qaydalarına dair Yol xəritəsi”nin layihəsi ingilis və azərbaycan dillərində hazırlanmışdır.

Milli iqtisadiyyat və iqtisadiyyatın əsas sektorları üzrə strateji yol xəritələrinin və dövlət proqramlarının icrası üzrə:

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 06 dekabr 2016-cı il tarixli 1138 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasında kommunal xidmətlərin (elektrik və istilik enerjisi, su və qaz) inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi”, “Azərbaycan Respublikasında ağır sənaye və maşınqayırmanın inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi”, “Azərbaycan Respublikasında neft və qaz sənayesinin (kimya məhsulları daxil olmaqla) inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi”, həmçinin “Azərbaycan 2020: gələcəyə baxış” İnkişaf Konsepsiyası, “Azərbaycan Respublikası regionlarının 2019-2023-cü illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı”, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 6 dekabr tarixli 1138 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına və emalına dair Strateji Yol Xəritəsi”, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 15 noyabr tarixli 696 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasında peyk vasitəsilə Yer in məsafədən müşahidəsi xidmətlərinin inkişafına dair 2019-2022-ci illər üçün Dövlət Proqramı” üzrə müvafiq işlər görülmüşdür.

“Azərbaycan Respublikasında kommunal xidmətlərin (elektrik və istilik enerjisi, su və qaz) inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi”ndə Energetika Nazirliyinin əsas icraçısı olduğu tədbirlər üzrə aşağıdakı işlər görülmüşdür:

Tədbirlər Planının 1.1.1-ci Kommunal xidmətlər sektorunda, xüsusilə elektrik enerjisinin verilişi ilə istehsalının bir-birindən ayrılması və satış üçün topdansatış bazarlarının yaradılması, paylama ilə pərakəndə satışın bir-birindən ayrılması və

pərakəndə satış sektorunun liberallaşdırılması və müvafiq islahatların aparılması istiqamətində həyata keçirilmiş tədbirlər Strateji Yol Xəritəsinin hesabatında öz əksini tapmışdır.

Tədbirlər Planının 2.1.2-ci Enerji mənbələri üzrə prioritetlərin müəyyən edilməsi üçün texniki-iqtisadi əsaslandırmaların hazırlanması üzrə qeyd etmək lazımdır ki, prioritetlərlə bağlı əsaslandırmalar nəzərə alınaraq ölkə Prezidenti tərəfindən pilot layihələrin həyata keçirilməsi ilə bağlı tapşırıqlar verilmişdir. İki istiqamət üzrə artıq irihəcmli layihələrin həyata keçirilməsinə başlanılmışdır. Bildiririk ki, görülən işlər və təqdim edilmiş əsaslandırmalar nəzərə alınaraq dövlət başçısı bu sahənin inkişafını dəstəkləmiş və investisiya şirkətləri ölkəmizə investisiya qoymağa maraq göstərmişlər. 2020-ci il 09 yanvar tarixində Azərbaycan Respublikasının Baş naziri Əli Əsədovun iştirakı ilə Nazirlər Kabinetində Energetika Nazirliyi ilə Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının "ACWA Power" və Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin "Masdar" şirkətləri arasında bərpa olunan enerji üzrə pilot layihələrin həyata keçirilməsi ilə bağlı icra müqavilələri imzalanmışdır.

Tədbirlər Planının 2.1.3-cü İntestisiya qoyuluşları üzrə maliyyələşdirmə mənbələrinin müəyyənləşdirilməsi istiqamətində aparılan təhlillərin nəticələrinə əsasən elektrik stansiyalarının tikilməsinə və istismarına dair qərar verilərkən bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadənin ölkənin strateji təhlükəsizliyinə təsir etmədiyi üçün bu sahənin özəl investirlərə açıq olması müəyyən edilmişdir. Təhlillərin nəticələrinə əsasən BOEM üzrə elektrik stansiyalarının dövlət deyil, özəl sektor tərəfindən tikilməsinə və istismarına dair qərar verilməsi üçün Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təkliflər hazırlanmışdır.

Tədbirlər Planının 2.1.4-cü Əlavə istehsal güclərinin yaradılması ilə bağlı Tədbirlər Planı hazırlanmış və 03.05.2019-cu il tarixində Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin birinci müavini tərəfindən təsdiq edilmişdir. Əlavə istehsal güclərinin yaradılması ilə bağlı hazırlanmış Tədbirlər Planının icrası ilə bağlı arayış və məlumatlar Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasına təqdim edilmişdir.

Tədbirlər Planının 2.2.1-ci Alternativ və bərpa olunan enerji potensialının qiymətləndirilməsi üzrə hazırlanmış vaxt qrafikinə icrasına 2019-cu ilin əvvəlində başlanılmış, yekunlaşdırılması isə stansiyaların tikintisinin başlanılması müddətinə uyğun olaraq 36 ay ərzində nəzərdə tutulmuşdur.

Bununla əlaqədar, vaxt qrafikinə uyğun olaraq qanunvericilik aktlarının layihələrinin hazırlanmasına başlanılmış, elektrik şəbəkəsinin qiymətləndirilməsi təmin edilmiş, beynəlxalq məsləhətçi şirkət cəlb edilməklə təhlillər aparılmış, ərazilər üzrə araşdırmalar əsasında külək və günəş enerjisi üzrə yüksək potensiala malik olan 8 ərazi müəyyənləşdirilmişdir.

Tədbirlər Planının 2.2.2-ci İntestisiya qoyuluşu tələb olunan elektrik stansiyalarının istismar və maliyyələşmə formasının seçilməsi ilə bağlı maliyyə forması olaraq layihələrin özəl investisiya hesabına maliyyələşdirilməsi qərara alınmışdır. Belə ki, BOEM sahəsində pilot layihələrin özəl investisiya hesabına maliyyələşdirilməsi Azərbaycan Respublikası Prezidenti tərəfindən imzalanmış "Bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə sahəsində pilot layihələrin həyata keçirilməsi tədbirləri haqqında" 2019-cu il 05 may tarixli 1673 nömrəli Sərəncamda öz əksini tapmışdır. Həmçinin qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycan Respublikasının Baş naziri Əli Əsədovun iştirakı ilə Nazirlər Kabinetində Energetika Nazirliyi ilə Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının "ACWA Power" və Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin "Masdar" şirkətləri arasında

bərpa olunan enerji üzrə pilot layihələrin həyata keçirilməsi ilə bağlı icra müqavilələri imzalanmışdır.

Tədbirlər Planının 2.2.3-cü Görülən tədbirlərlə bağlı ictimaiyyətin məlumatlandırılması bəndi üzrə 2020-ci il üçün Tədbirlər Planı"nda nəzərdə tutulmuş tədbirlər üzrə görülən işlərə dair məlumatlar Strateji Yol Xəritəsinin 2020-ci ilin hesabatı çərçivəsində Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasına təqdim ediləcəkdir.

Tədbirlər Planının 3.2.3-cü Elektrik enerjisi verilişinin keyfiyyətini izləyən əsas icra göstəricilərinin (ƏİG) tətbiq edilməsi üzrə Energetika Nazirliyi, "Azərenerji" ASC və "Azərişiq" ASC tərəfindən istehlakçılar, xüsusən də yük dəyişikliklərinin baş verdiyi sənaye qurğularına malik polad və alimium istehsalçıları üçün elektrik verilişi keyfiyyətini izləyən ƏİG-in tətbiq edilməsi ilə bağlı "Elektrik enerjisinin əsas keyfiyyət göstəricilərinə nəzarət və elektrik enerjisinin keyfiyyət göstəricilərini təhrif edən mənbənin (mənbəyə istiqamətin) təyin edilməsi üzrə rəhbəredici sənəd" hazırlanmış və Azərbaycan Standartlaşdırma İnstitutu tərəfindən (AZS 881:2019) təsdiq edilmişdir. Təsdiq edilmiş standart yük dəyişikliklərinin baş verdiyi sənaye qurğularına malik polad və alimium istehsalçıları olan müəssisələrə təqdim edilmişdir.

Tədbirlər Planının 4.1.5-ci Texniki-iqtisadi cəhətdən qazlaşdırılması səmərəli olmayan ucqar yaşayış məntəqələrinin alternativ mənbələrlə təminatının həyata keçirilməsi məqsədilə "Azəriqaz" İB tərəfindən ilkin hesablamalar göstərilməklə 261 ucqar yaşayış məntəqələrinin qazlaşdırılması barədə ilkin siyahı hazırlanmışdır.

Tədbirlər Planının 7.1.5-ci İstilik təchizatı üçün enerji mənbələrinin potensialının müəyyənləşdirilməsi tədbiri üzrə "Azəristiliktəchizat" ASC-nin texniki, təşkilatı və maliyyə vəziyyəti ilə bağlı diaqnostik araşdırmaların aparılması və optimallaşdırma tədbirlərinin həyata keçirilməsi üçün Tədbirlər Planının hazırlanması məqsədilə Energetika Nazirliyi tərəfindən keçirilmiş tenderin qalibi olmuş Almaniyanın "VPC GmbH" şirkəti tərəfindən aparılmış istilik təchizatının diaqnostik qiymətləndirilməsi əsasında hazırlanmış hesabatda ölkə üzrə regional, iqlim və relyef xüsusiyyətləri, enerji mənbələrinin mövcudluğu və ənənəvi enerji mənbələri ilə təminat səviyyəsi nəzərə alınmaqla, istilik təchizatı üçün prioritet enerji mənbələri müəyyənləşdirilmişdir.

Tədbirlər Planının 7.2.1-ci İstilik təchizatı sahəsində normativ hüquqi bazanın təkmilləşdirilməsi bəndi üzrə Energetika, İqtisadiyyat, Maliyyə, Ədliyyə nazirlikləri, Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi, "Azəristiliktəchizat" ASC ilə razılaşdırılaraq 2020-ci il 13 may tarixli EN-01-13-1418/20 sayılı məktubla Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmiş "İstilik enerjisindən istifadə Qaydaları"nın təsdiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərar layihəsi Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasına təqdim ediləcəkdir.

"Azərbaycan Respublikasında ağır sənaye və maşınqayırmanın inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi"nin Tədbirlər Planı üzrə görülmüş işlərə dair hesabat hazırlanaraq təsdiqedicilərlə birlikdə İqtisadiyyat Nazirliyinə təqdim edilmişdir.

Tədbirlər Planının 1.2.4-cü bəndi üzrə Energetika Nazirliyi ilə "Azərişiq" ASC-nin Tədris Mərkəzi tərəfindən birgə hazırlanmış və tədbirin iştirakçısı olan sənaye müəssisələrinə təqdim edilmiş "Enerji istehlakçılarının enerjiden səmərəli istifadəyə yönləndirilməsi" üzrə tövsiyə xarakterli metodik təlimat kitabçasında enerji səmərəliliyinin əsasları, faydaları və ona nail olmaq üçün qoyulacaq sərmayənin qısa və uzun zaman ərzində şirkətin maliyyə durumuna müsbət təsiri nümunədə əks

edilmişdir. Sözügedən kitabça, eləcə də digər sənaye müəssisələrinə göndərilməsi üçün Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyinə rəsmi məktubla təqdim edilmişdir.

“Azərbaycan Respublikası regionlarının 2019-2023-cü illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı”nda Energetika Nazirliyinin icraçısı olduğu 6 tədbir üzrə 2020-ci il ərzində görülmüş işlərə dair hesabat icraçı şöbələrəndən əldə olunmuş məlumatlar əsasında hazırlanmış və İqtisadiyyat Nazirliyinə göndərilmişdir.

"Azərbaycan Respublikasında peyk vasitəsilə yerin məsafədən müşahidəsi xidmətlərinin inkişafına dair 2019-2022-ci illər üçün Dövlət Proqramı"nın Energetika Nazirliyi üzrə 2020-ci ildə icra vəziyyətinə dair hesabat “Azərkosmos” ASC-yə təqdim edilmişdir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2020-ci il 27 fevral tarixli 1859 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “Açıq hökumətin təşviqinə dair 2020-2022-ci illər üçün Milli Fəaliyyət Planı”nın 9.1-ci bəndinin icrası üzrə müvafiq sahədə fəaliyyət göstərən qurumlarla birlikdə kommunal xidmətlərin elektronlaşdırılması işinin mövcud vəziyyəti təhlil edilmiş və müəyyən edilmişdir ki, “Azərişiq” ASC üzrə 4, “Azərsu” ASC üzrə 2, “Azəriqaz” İB üzrə 14, “Azəristiliktəchizat” ASC üzrə isə 9 növ xidmətin tamamilə elektronlaşdırılması mümkündür. Bu işlərin genişləndirilməsi məqsədilə ödənişlərin E-gov üzərindən həyata keçirilməsi, xidmətlərin asan.gov.az saytının müvafiq bölməsində öz əksini tapması və başqa təkliflər hazırlanaraq Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmişdir. Nazirlər Kabinetinin 31.10.2020-ci il tarixli 19641 nömrəli dərkənarında təkliflərə əsasən tədbirlər görülməsi tapşırılmışdır. Həmçinin bu xidmətlərin yaradılması nəzərdə tutulan Kommunal Xidmətlər Vahid İnformasiya Sisteminə uyğunlaşdırılması nəzərdə tutulur.

Milli Fəaliyyət Planının 9.3-cü bəndinin icrası üzrə Vahid çağrı mərkəzinin konsepsiyası hazırlanaraq Nazirlər Kabinetinə təqdim olunmuş və Nazirlər Kabinetinin 31.10.2020-ci il tarixli 19616 nömrəli dərkənarı ilə konsepsiyaya uyğun olaraq tədbirlər görülməsi tapşırılmışdır.

Energetika sahəsində beynəlxalq əlaqələr üzrə:

2020-ci ildə yanacaq-energetika sahəsində dövlətlərarası əməkdaşlığın inkişafı, genişləndirilməsi və Hökumətlərarası Komissiyaların fəaliyyəti üzrə tədbirlər həyata keçirilmişdir. Eyni zamanda, beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlıq davam və inkişaf etdirilmişdir.

Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyinin həmsədr olduğu Hökumətlərarası Komissiyaların, həmçinin Komissiyalar nəzdində fəaliyyət göstərən işçi qrupların bir sıra iclasları, həmçinin son iclasların protokollarının icrası ilə bağlı görüşlər keçirilmiş və növbəti iclasların təşkili üzrə əlaqələndirmə və hazırlıq işləri görülmüşdür:

- 14 yanvar tarixində Roma şəhərində Azərbaycan Respublikası və İtaliya Respublikası arasında iqtisadi əməkdaşlıq üzrə Hökumətlərarası Komissiyanın 5-cı iclası keçirilmiş və iclasın yekunlarına dair Protokol imzalanmışdır;
- 30 yanvar tarixində Kyiv şəhərində “Energetika sahəsində əməkdaşlıq üzrə Azərbaycan-Ukrayna İşçi Qrupu”nun növbəti iclası keçirilmişdir;

- 31 yanvar tarixində Kyiv şəhərində Azərbaycan Respublikası ilə Ukrayna arasında iqtisadi əməkdaşlıq məsələləri üzrə Hökumətlərarası Komissiyanın 12-ci iclası keçirilmiş və iclasın yekunlarına dair Protokol imzalanmışdır;
- 25 fevral tarixində Azərbaycan Respublikası və Qazaxıstan Respublikası arasında ticarət-iqtisadi əməkdaşlıq üzrə Birgə Hökumətlərarası Komissiyanın 16-cı iclasının Protokolunun müddəalarının icrası ilə bağlı qarşı tərəflə videokonfrans formatında görüş keçirilmişdir;
- 8 oktyabr tarixində “Qazaxıstanın neft və neft məhsullarının Azərbaycan üzərindən tranziti, həmçinin Qazaxıstanın neft məhsullarının Azərbaycan Respublikasına çatdırılması üzrə işçi qrupu”nun və “Qazaxıstan mənşəli mayeləşdirilmiş təbii qazın (LNG) Xəzər Dənizi vasitəsi ilə Azərbaycana çatdırılması və nəqli üzrə işçi qrupu”nun virtual formatda ikinci iclası keçirilmiş və iclasın yekunu olaraq müvafiq Protokol razılaşdırılmışdır;
- 9 oktyabr tarixində Azərbaycan Respublikası Energetika Nazirliyinin təşəbbüsü ilə iqtisadi, ticarət, elmi və texniki əməkdaşlıq üzrə Azərbaycan-Vyetnam Hökumətlərarası Komissiyasının 2-ci iclasının Protokolunun icrası ilə bağlı iki ölkənin aidiyyəti qurumlarının iştirakı ilə videokonfrans formatında iclas keçirilmişdir.

28 fevral tarixində Bakı şəhərində Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin növbəti 6-cı toplantısı keçirilmiş və təbirdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev iştirak etmişdir. Təbirdə Cənub Qaz Dəhlizi layihəsinin iştirakçısı və bu layihədə maraqlı olan tərəflərin hökumət rəhbərləri və səlahiyyətli şəxsləri, şirkət nümayəndələri iştirak etmişdir.

29 fevral tarixində Energetika Nazirliyində “Azərbaycan Respublikası və Avropa İttifaqı arasında enerji sahəsində strateji tərəfdaşlıq haqqında Anlaşma Memorandumu”nun icrasının müzakirəsi məqsədilə görüş keçirilmişdir.

2020-ci ildə Azərbaycan Enerji Xartiyası Konfransına sədrlik etmişdir. Azərbaycan Respublikasının Enerji Xartiyasına sədrliyi dövründə bir sıra tədbirlər və görüşlər təşkil olunmuşdur.

7 oktyabr tarixində “Enerji İnvestisiyaları üzrə Risklərin Qiymətləndirilməsi” üzrə üçüncü hesabat (EIRA 2020) ictimaiyyətə təqdim edilmişdir. 28 oktyabr tarixində “Enerji istehsalı, nəqliyyat, istilik və soyutma sahələrində bərpa olunan enerji mənbələrinə keçid: müasir çağırışlar və meyillər” mövzusunda həsr olunan Bakı Beynəlxalq Enerji Xartiyası Forumu, 21 dekabr tarixində Azərbaycan Dövlət Neft Şirkətinin təşkilatçılığı ilə Enerji Xartiyasının Sənaye Məşvərət Panelinin 44-cü Konfransı keçirilmişdir.

16-17 dekabr tarixlərində Azərbaycanın Beynəlxalq Enerji Xartiyası Konfransına sədrliyi çərçivəsində 30-dan çox ölkə və beynəlxalq təşkilatlardan olan 100-ə yaxın nümayəndənin iştirakı ilə videokonfrans formatında Konfransın 31-ci iclası təşkil edilmişdir. Tədbir zamanı 2023-cü ildə BEX Konfransına sədrlik üzrə namizədlərin təqdim edilməsi, təşkilatın baş katibi vəzifəsinə təyinat və təşkilatın alt qurumlarına rəhbər və üzvlərin təyin edilməsi və BEX-in fəaliyyəti ilə bağlı digər məsələlər müzakirə olunmuşdur.

Azərbaycan Respublikası ilə tərəfdaş ölkələr arasında energetika sahəsində əməkdaşlığın genişləndirilməsi və inkişaf etdirilməsinə hüquqi zəmin yaradılması üçün bir sıra sənədlər imzalanmışdır:

- 31 yanvar tarixində “Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi ilə Ukraynanın Energetika və Ətraf Mühitin Mühafizəsi Nazirliyi arasında Memorandum”;
- 20 fevral tarixində “Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi və İtaliya Respublikasının İqtisadi İnkişaf Nazirliyi arasında energetika sahəsində əməkdaşlıq haqqında Anlaşma Memorandumu”;
- 25 fevral tarixində “Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Türkiyə Respublikası Hökuməti arasında energetika və mədəncilik sahələrində əməkdaşlığa dair Saziş”;
- 15 dekabr tarixində “Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi ilə Türkiyə Respublikasının Energetika və Təbii Sərvətlər Nazirliyi arasında Naxçıvan Muxtar Respublikasına təbii qazın tədarükünə dair Anlaşma Memorandumu”.

İmzalanmış sənədlər, bir çox beynəlxalq müqavilələr müvafiq dövlətdaxili prosedurlardan keçirilməkdədir. Bu xüsusda, Belarus Respublikası, Bəhreyn Krallığı və Mərakeş Krallığı arasında Anlaşma Memorandumu və Saziş layihələri razılaşdırılması məqsədilə qarşı tərəflərə təqdim olunmuşdur. Monqolustan ilə əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu qarşı tərəf ilə razılaşdırılmış və hazırda müvafiq dövlətdaxili prosedurlardan keçirilmə mərhələsindədir. Rusiya Federasiyası ilə əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumunun beynəlxalq müqavilə statusunda hazırlanması Rusiya tərəfindən təklif olunmuş və tərəfimizdən sənədin statusunun qaldırılması məqsəduyğun hesab edilmişdir. Özbəkistan Respublikası ilə əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu dövlətdaxili prosedurlardan keçmiş və tərəflər arasında razılaşdırılmışdır. Çex Respublikası ilə əməkdaşlığa dair Sazişi və Çin Xalq Respublikası ilə əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumunu imzalamaq səlahiyyəti energetika nazirinə verilmişdir.

2020-ci ildə energetika nazirinin müavinlərinin üzv və ya iştirakçısı olduğu Rusiya, Türkiyə, Türkmənistan, Gürcüstan, İran, Səudiyyə Ərəbistanı, Yaponiya, Litva, Monteneqro, Macarıstan, Koreya, Rumıniya, Serbiya və digər ölkələrlə Azərbaycan arasında mövcud olan Hökumətlərarası Komissiyaların iclaslarının Protokollarına dair aidiyyəti dövlət qurumlarına rəy və təkliflər təqdim edilmiş və Komissiyaların Azərbaycan tərəfinin 2021-ci il üzrə Fəaliyyət Planlarına təkliflər irəli sürülmüşdür. Bununla yanaşı, Energetika Nazirliyinin həmsədr olduğu Qazaxıstan, Ukrayna, Vyetnam, İtaliya və Böyük Britaniya ilə Hökumətlərarası Komissiyaların 2021-ci il üzrə Fəaliyyət Planları hazırlanmışdır.

İnzibati xətalara baxılması üzrə:

“Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsinin təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2015-ci il 29 dekabr tarixli 96-VQ nömrəli Qanununun tətbiqi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 15 fevral tarixli 795 nömrəli Fərmanının 5-ci bəndinə müvafiq olaraq 2020-ci il ərzində İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 279, 281 və 282-ci maddələrinə əsasən 424 inzibati xəta haqqında işə baxılmışdır. Baxılmış işlərdən 228 iş üzrə inzibati tənbeh vermə haqqında, 50 iş üzrə inzibati icraata xitam verilməsi haqqında, 11 işin rədd edilməsi haqqında qərar qəbul edilmişdir. Həmçinin, inzibati xətalara dair işlərdən 135-i

barəsində təqdim edilmiş materiallar düzgün tərtib edilmədiyindən aidiyyəti üzrə geri göndərilməsi haqqında qərar qəbul edilmişdir.

Energetika Nazirliyi tərəfindən verilən icazələr üzrə:

Sahibkarlıq fəaliyyətinə icazələrin verilməsində şəffaflığın artırılması, onların verilmə prosesinin asanlaşdırılması məqsədilə, qanunvericiliyə əsasən müvafiq icazələrin alınması üçün Energetika Nazirliyi tərəfindən sənədlərin qəbulu və onların verilməsi 2018-ci ilin fevral ayından 5 sayılı Bakı "ASAN xidmət" mərkəzi vasitəsilə həyata keçirilir.

2020-ci ildə Energetika Nazirliyi tərəfindən 1126 icazə verilmişdir ki, onlardan 899-u Enerji Məsələlərini Tənzimləmə Agentliyi tərəfindən həyata keçirilmişdir.

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1998-ci il 22 aprel tarixli 91 nömrəli qərarının 4.30-cu bəndinə əsasən, Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin (SOCAR) Heydər Əliyev adına Neft Emalı Zavodunun (NEZ) modernizasiya və yenidənqurma layihəsi çərçivəsində aparılan təmir və tikinti işləri üçün ölkəyə gətirilən avadanlıqların və materialların gömrük idxal rüsumuna cəlb olunmaması məqsədilə 2020-ci il ərzində 138 təsdiqedicə sənəd verilmişdir.

Energetika Nazirliyinin tabeliyində olan Enerji Məsələlərini Tənzimləmə Agentliyi tərəfindən görülmüş işlər barədə məlumat

Energetika subyektləri və istehlakçılarla iş üzrə fəaliyyət:

Elektrik enerjisi təchizatı sahəsində yeni, yaxud yenidən qurulan, həmçinin enerji təchizat sxemini dəyişən elektrik qurğularının layihələrinin və qaz təchizatı sahəsində tikilən, yenidən qurulan obyektlərin layihə sənədlərinin razılaşdırılması üzrə:

Hesabat dövrü ərzində elektrik enerjisi üzrə 264 ədəd (58 ədədi 0,4 kV-luq şəbəkədən, 206 ədədi isə yüksək gərginlikli şəbəkədən) elektrik qurğusunun layihə sənədi razılaşdırılmış, 66 ədəd layihə sənədinin isə aşkar olunmuş çatışmazlıq səbəbindən razılaşdırılmasından imtina olunmuşdur.

Hesabat dövrü ərzində 3690 ədəd tikinti obyektinin qaz təchizatı üçün hazırlanmış layihə sənədi razılaşdırılmış, 66 ədəd layihə sənədinin isə aşkar olunmuş çatışmazlıq səbəbindən razılaşdırılmasından imtina olunmuşdur.

Elektrik enerjisi təchizatı sahəsində istismara buraxılış aktlarının verilməsi üzrə:

Hesabat dövrü ərzində elektrik enerjisi üzrə 215 ədəd (45 ədədi 0.4 kV-luq şəbəkədən, 170 ədədi isə yüksək gərginlikli şəbəkədən) elektrik qurğusu üçün istismara buraxılış aktı verilmişdir.

Sənaye qaz qurğularının istismarına icazə verilməsi üzrə:

Hesabat dövrü ərzində təbii qaz istehlakçılarının təqdim etdikləri 684 ədəd razılaşdırılmış layihəyə uyğun olaraq tikintisi başa çatdırılmış sənaye qaz qurğularının istismarına icazə verilmişdir.

Büdcədən maliyyələşən müəssisə və təşkilatların elektrik qurğularında və qaz təchizatı sahəsində aparılmış texniki yoxlamalar üzrə:

Hesabat dövrü ərzində büdcədən maliyyələşən müəssisələrdə təsdiq olunmuş iş planına uyğun olaraq elektrik qurğularının texniki istismar, təhlükəsizlik texnikası qaydalarına əməl olunmasının və elektrik enerjisindən istifadənin vəziyyəti ilə bağlı 219, qazdan səmərəli istifadənin və qaz qurğularının etibarlı istismarının təmin edilməsi, həmçinin müvafiq sahəyə dair normativ hüquqi aktların tələblərinə əməl olunması vəziyyətinin araşdırılması məqsədilə 212 texniki yoxlama aparılmışdır. Aşkar olunan pozuntuların aradan qaldırılması üçün icrası məcburi olan göstərişlər verilmişdir.

Elektroenergetika müəssisəsi ilə enerji təchizatı müəssisəsi arasında quraşdırılmış elektrik sayğaclarının yoxlanılması üzrə:

Hesabat dövrü ərzində Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2005-ci il 2 fevral tarixli 18 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Elektrik enerjisindən istifadə Qaydaları"nın 7.15-ci bəndinin tələblərinə əməl olunmasının yoxlanılması məqsədilə Agentlik tərəfindən müvafiq olaraq "Azərenerji" ASC və "Azərişiq" ASC-nin nümayəndələrinin iştirakı ilə 80 ədəd elektrik sayğacının texniki vəziyyətinə baxış keçirilmiş, cərəyan transformatorlarının sxemləri və əmsalları yoxlanılıb möhürlənmiş, sayğaclar kompüterlə oxunmuş və aşkar olunan qüsurlar sənədləşdirilmişdir.

Texniki Şuraların fəaliyyəti üzrə:

2020-ci ildə Şamaxı "ASAN xidmət", Kürdəmir "ASAN xidmət", Tovuz "ASAN xidmət", Ağcabədi "ASAN xidmət" mərkəzlərində və Xaçmaz "KOB evi"ndə Texniki Şuralar yaradılaraq Şuraların sayı 17-yə çatdırılmışdır.

Hesabat dövrü ərzində 1 sayılı “ASAN Kommunal”, 2 sayılı “ASAN Kommunal”, Sumqayıt “ASAN xidmət”, Gəncə “ASAN xidmət”, Sabirabad “ASAN xidmət”, İmişli “ASAN xidmət”, Masallı “ASAN xidmət”, Quba “ASAN xidmət”, Bərdə “ASAN xidmət”, Mingəçevir “ASAN xidmət”, Qəbələ “ASAN xidmət”, Şəki “ASAN xidmət”, Şamaxı “ASAN xidmət”, Kürdəmir “ASAN xidmət”, Tovuz “ASAN xidmət”, Ağcabədi “ASAN xidmət” mərkəzlərində və Xaçmaz “KOB evi”ndə fəaliyyət göstərən Texniki Şuralara “Tikinti obyektlərinin enerji təchizatı şəbəkəsinə qoşulmasına görə qoşulma haqqı məbləği”nin təsdiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2018-ci il 27 aprel tarixli 180 nömrəli Qərarına uyğun olaraq ümumilikdə 2013 müraciət daxil olmuş, həmin müraciətlərdən 2006 müraciət qəbul edilərək icra olunmuş, 7 müraciətin isə təqdim edilmiş sənədlərdə aşkar olunmuş çatışmazlıqlar səbəbindən icrasından imtina edilmişdir.

Energetika sahəsində keyfiyyət göstəricilərinin tətbiqi üzrə:

Hesabat dövrü ərzində Agentliyin Nizamnaməsinin 3.1.5-ci yarımbəndinin icrasını təmin etmək məqsədilə “İstehlakçıların istilik enerjisinin təchizatında kəsintilərə dair limitlərin müəyyənləşdirilməsi və qaz paylayıcısı tərəfindən kəsinti limitlərini keçməsinə görə istehlakçılara kompensasiya ödənilməsi Qaydaları”nın layihəsinin hazırlanması üçün müxtəlif mənbələrdən məlumatlar alınmış və təhlillər aparılmışdır.

Elektrik enerjisi təchizatı müəssisələri tərəfindən SAİDİ (kəsintilərin orta müddət göstəricisi) və SAİFİ (kəsintilərin orta tezlik göstəricisi) hesablama metodikasının təhlil olunması məqsədilə 05.10.2020-ci il tarixində Agentliyin və “Azərişiq” ASC-nin mütəxəssislərinin iştirakı ilə görüş keçirilmiş, müzakirələr aparılmış, hər iki tərəfdən əlaqələndirici şəxslər təyin olunmuş və 2020-ci il üzrə orta hesabla istehlakçıya elektrik enerjisinin verilişində yaranmış fasilələr (açılmalar) barədə məlumatların Agentliyə təqdim olunmasına dair qərar qəbul edilmişdir. “Azərişiq” ASC tərəfindən təqdim olunmuş 2020-ci il üzrə məlumatlar əsasında SAİDİ və SAİFİ göstəriciləri hesablanmış və təhlillər aparılmışdır.

Qaz sahəsində keyfiyyət göstəricilərinin tətbiqi üzrə:

Hesabat dövrü ərzində Agentliyin Nizamnaməsinin 3.1.28-ci və 3.1.29-cu yarımbəndlərinin icrasını təmin etmək məqsədilə qazın keyfiyyət göstəricilərinin təyin edilməsi, eləcə də tənzimləmə prosedurlarının və nəzarətin həyata keçirilməsi ilə bağlı araşdırmalar aparılmış, tədbirlər görülmüşdür. Həmin tədbirlərə uyğun olaraq Neft Qaz Çıxarma İdarələri və qaz paylayıcı məntəqələrdə yoxlamalar təşkil olunmuş, axın qaz xromatoqraflarının texniki baxışı keçirilmiş, müvafiq ölçü qovşaqlarından qaz nümunələri götürülərək laboratoriyaya şəraitində analiz edilmiş, planlaşdırılmış və plandankənar yoxlamalar nəticəsində keyfiyyət standartlarına cavab verməyən qazın paylayıcı şəbəkəyə ötürülməsinin qarşısı alınmışdır.

Eyni zamanda, “Azərenerji” ASC-nin “Azərbaycan” İES-ə təhvil verilən qaz sərfinin hesabatının dəqiq aparılması və keyfiyyət göstəricilərinə operativ nəzarət edilməsi məqsədilə qazın tərkibini təyin edən axın qaz xromatoqrafinin quraşdırılması üçün SOCAR-a və “Azərenerji” ASC-yə müraciət olunmuş və “Qaz İxrac” İdarəsinə məxsus “Azərbaycan” İES qaz ölçü qovşağında axın qaz xromatoqrafinin quraşdırılması təmin edilmişdir.

Qaz təchizatı müəssisələri tərəfindən SAİDİ (kəsintilərin orta müddət göstəricisi) və SAİFİ (kəsintilərin orta tezlik göstəricisi) hesablama metodikasının təhlil olunması məqsədilə “Azəriqaz” İB-dən 2020-ci il üzrə qazpaylayıcı şəbəkədə baş vermiş kəsintilərlə bağlı (planlı və plandankənar) məlumatlar əldə edilmişdir. Belə ki, Bakı şəhəri və regionlar nəzərə alınmaqla bütün qaz xidmət sahələri üzrə istehlakçıların qaz təchizatında baş vermiş kəsintilər barədə məlumatlar gündəlik Agentliyə təqdim olunur. “Azəriqaz” İB tərəfindən təqdim olunmuş 2020-ci il üzrə məlumatlar əsasında SAİDİ və SAİFİ göstəriciləri hesablanmış və təhlillər aparılmışdır.

Ölkədə nəql olunan, paylanan və istehlak olunan qazın keyfiyyətinin və uçotunun müvafiq standartların tələblərinə uyğunluğunun yoxlanılması məqsədilə SOCAR-ın “ROCWEB” informasiya portalı vasitəsilə ölçü qovşaqlarından alınan qazın keyfiyyət göstəricilərinə və digər parametrlərinə daha ətraflı və operativ nəzarət edilir.

Strategiyanın müəyyən edilməsi və innovasiyalar üzrə fəaliyyət

Strateji planlaşdırma və innovasiyalar sahəsində aparılmış təhlillər və hazırlanmış təkliflər üzrə:

Yanacaq-enerji siyasəti ilə əlaqədar təkliflərin verilməsi üzrə:

- Səmərəliliyin və etibarlılığın artırılması, həmçinin investisiya cəlbediciliyinin və liberallaşdırılmasının təmin edilməsi məqsədilə “Azəristiliktəchizat” ASC-nin istismarında olan 527 ədəd istilik mənbəyi üzrə məlumatlar təhlil edilərək pilot investisiya layihələrinin prioritetliyinin müəyyənləşdirilməsinə dair yanaşma işlənmiş, ehtimal olunan dəyərin müəyyənləşdirilməsinin nümunəvi hesabatı və xərcləri ödəyən tarif həddinin müqayisəli hesabatı aparılmış, bütün bu məlumatlar ümumiləşdirilməklə texniki-iqtisadi əsaslandırma hazırlanaraq təkliflər tərtib edilmişdir.

- “Azərbaycan Respublikası regionlarının 2019-2023-cü illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı”nın icra vəziyyəti haqqında 2019-cu il üzrə “Azərenerji” ASC-nin yekun hesabatı əsasında kiçik SES-lərə investisiya qoyuluşları sənədi araşdırılaraq təqdimat hazırlanmışdır.

Tənzimləmə siyasəti üzrə:

- “Dövlət tərəfindən tənzimlənən qiymətlə yanacaq təmin edilən və müvafiq icazə (lisenziya) əsasında istilik elektrik stansiyasında enerji istehsal edən istehsalçıların tənzimləmə dövrü üçün səmərəlilik göstəricilərinin yol verilən həddinin müəyyənləşdirilməsinə dair Metodiki Göstəriş” sənədinin layihəsi hazırlanmışdır.

- “Ötürmə və paylama sahəsində icazə (lisenziya) sahiblərinin şəbəkələrində elektrik enerjisinin ümumi itkilərinin tənzimləmə dövrü üçün yol verilən həddinin müəyyənləşdirilməsinə dair Metodiki Göstəriş” sənədinin layihəsi hazırlanmışdır.

İnvestisiyaların cəlb olunması üzrə:

Avropa İttifaqı ərazisində elektrik enerjisi və qaz təchizatı sahəsində liberal bazar münasibətlərinin inkişafı və bu sahədə daxili bazarların strukturunun müasir təşkilinə dair ümumi qaydaları özündə əks etdirməklə son mütərəqqi qanunvericilik toplusu olan “Bütün Avropalılar üçün Təmiz Enerji” IV Paketi (Clean energy for all Europeans package) barədə materiallar toplanaraq onun qarşıya qoyduğu məqsədlər/hədəflər Avropa İttifaqının bu sahədə formalaşmış normativ-hüquqi bazası əsasında ayrı-ayrı istiqamətlər üzrə araşdırılmışdır.

Energetika sahəsində qabaqcıl beynəlxalq təcrübənin öyrənilməsi məqsədilə investisiyaların qiymətləndirilməsi, Almaniya Federativ Respublikasında qəbul edilmiş yaşıllıq-hidrogen strategiyası, Rusiya Federasiyasında mikrogenerasiyanın inkişaf perspektivləri, Koreyanın enerjisistemi və elektrik enerjisi bazarının quruluşu, innovasiya müsabiqələri, enerji keçid indeksi, dövlət-özəl sektor tərəfdaşlığı əsasında investisiya layihələrinə dair Türkiyə Respublikasının təcrübəsi, həmçinin Gürcüstan Milli Enerji və Su Təchizatı Tənzimləmə Komissiyasının (GNERC) 2019-cu il üzrə illik hesabatı əsasında Gürcüstanın qaz və su təchizatı sektorları üzrə araşdırmalar aparılmışdır.

Hüquqi təminat və texniki normativ tənzimləmə istiqaməti üzrə fəaliyyət

Qanunvericilik istiqamətində görülən işlər üzrə:

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cu il 5 dekabr tarixli 1673 nömrəli Sərəncamı ilə verilən tapşırığın icrası məqsədilə, habelə Azərbaycan Respublikasında enerji istehsalı üzrə qoyuluş gücündə bərpa olunan enerji mənbələrinin payının 30%-ə çatdırılması və 2030-cu ilədək 1500 MVt günəş və külək elektrik stansiyalarının şəbəkəyə qoşulması hədəfləri nəzərə alınmaqla, Azərbaycanda bərpa olunan enerji mənbələri (külək və günəş) üzrə pilot layihələr çərçivəsində elektrik stansiyalarının elektrik enerjisi şəbəkəsinə qoşulması, bərpa olunan enerji mənbələrinin elektrik enerjisi şəbəkəsinə inteqrasiyası ilə əlaqədar şəbəkənin gücləndirilməsi proqramının həyata keçirilməsində texniki məsləhət xidmətlərinin alınması məqsədilə cəlb edilən beynəlxalq məsləhətçi “VPC GmbH” şirkəti ilə Agentlik arasında xidmət müqaviləsi bağlanmış, məsləhətçi şirkət tərəfindən təhlil və təkliflər təqdim edilmişdir.

“Tikinti və infrastruktur obyektləri ilə əlaqədar investisiya layihələrinin xüsusi maliyyələşmə əsasında həyata keçirilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının Qanun layihəsi işlənilib hazırlanmış və Energetika Nazirliyi ilə razılaşdırılmışdır. Hazırda sözügedən Qanun layihəsinin qanunvericiliyin tələblərinə uyğun olaraq aidiyyəti qurumlarla razılaşdırılması ilə əlaqədar müvafiq işlər görülür.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin “Dövlət informasiya ehtiyatları və sistemlərinin formalaşdırılması, aparılması, inteqrasiyası və arxivləşdirilməsi Qaydaları”nın təsdiq edilməsi və elektron hökumətlə bağlı bəzi tədbirlər haqqında” 2018-ci il 12 sentyabr tarixli 263 nömrəli Fərmanı ilə Elektron Hökumət İnformasiya Sisteminin (EHİS) altsistemi kimi yaradılan və Energetika Nazirliyinin operatoru olduğu kommunal sahədə idarəetmənin təmin edilməsi üçün zəruri olan məlumatların toplanıldığı və emal edildiyi informasiya sistemlərinin və ehtiyatlarının inteqrasiyasını, monitorinqlərin və analitik təhlillərin aparılmasını, proqnozların hazırlanmasını və qeyd edilən sahədə mərkəzləşdirilmiş elektron xidmətlərin göstərilməsini təmin edən – Kommunal Xidmətlər Vahid İnformasiya Sisteminin texniki tapşırığının formalaşdırılmasına zəruri hüquqi dəstək tədbirlərinin göstərilməsi təmin edilmişdir.

Texniki normativ tənzimləmə istiqamətində görülən işlər üzrə:

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2020-ci il 9 yanvar tarixli 2 nömrəli Qərarı ilə təsdiqlənmiş “Yanacaq ehtiyatının maliyyələşdirilməsi, yaradılması, qorunması, istifadəsi, həcmi və uçotunun həyata keçirilməsi Qaydası”nın 1.6-cı və 3.19-cu bəndlərinin icrasını təmin etmək məqsədilə elektrik və (və ya) istilik enerjisi

istehsalı müəssisələri tərəfindən yanacağı istismar ehtiyatları ilə bağlı təqdim edilən hesabat formaları və onların təqdim edilmə qaydası və müddətləri daxil olmaqla “Yanacaq ehtiyatlarının hesablanması Metodologiyası”nın layihəsi işlənib hazırlanmışdır. Layihə Energetika Nazirliyi tərəfindən yaradılmış İşçi qrupunda Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat, Maliyyə, Fövqəladə Hallar nazirliklərinin, SOCAR-ın, “Azərenerji” ASC-nin, “Azərişiq” ASC-nin və “Azəristiliktəchizat” ASC-nin nümayəndələrinin iştirakı ilə müzakirə olunduqdan sonra təsdiq olunması üçün Energetika Nazirliyinə təqdim edilmişdir.

Strateji yol xəritələrinin icrası üzrə fəaliyyət:

“Milli iqtisadiyyat və iqtisadiyyatın əsas sektorları üzrə strateji yol xəritələrinin təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 6 dekabr tarixli 1138 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasında kommunal xidmətlərin (elektrik və istilik enerjisi, su və qaz) inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi”nin “Tədbirlər Planı”nın 3.3.1-ci yarımbəndinin icrası məqsədi ilə elektrik enerjisi tariflərinin müəyyənləşdirilməsi üçün hazırlanmış “Tarif Metodologiyası” “Azərenerji” ASC və “Azərişiq” ASC-yə göndərilmiş və həmin qurumlardan daxil olmuş rəy və təkliflər təhlil edildikdən sonra məqbul hesab olunanlar “Tarif Metodologiyası”nda nəzərə alınmışdır.

Hesabat dövrü ərzində elektrik enerjisi tariflərinin müəyyənləşdirilməsi üçün hazırlanmış “Tarif Metodologiyası”na beynəlxalq təlimlərdə qazanılan biliklər əsasında düzəlişlər edilmiş və daha da təkmilləşdirilmişdir. Layihənin yekun variantında bir sıra mübahisəli məsələlər (məs. kapitalın orta çəkili dəyərinin və səhmdar kapitalının dəyərinin hesablanması, səmərəlilik əmsalının müəyyən edilməsi və s.) Azərbaycan bazarının şərtlərinə uyğunlaşdırılaraq təkliflər əsasında yenidən işlənmişdir. Bundan sonra, layihəyə münasibət bildirilməsi üçün metodologiya Energetika Nazirliyinə, “Azərişiq” ASC və “Azərenerji” ASC-yə göndərilmişdir. “Elektrik enerjisi tariflərinin müəyyənləşdirilməsi üzrə tarif metodologiyası”nın yenilənmiş versiyasına dair “Azərişiq” ASC-dən daxil olmuş rəy və təkliflərlə bağlı 2020-ci il 11 noyabr tarixində “Azərişiq” ASC-nin əməkdaşları ilə görüş təşkil olunmuş və görüşdə bütün məqamlara aydınlıq gətirilmişdir. 2020-ci il 14 dekabr tarixində “Elektrik enerjisi tariflərinin müəyyənləşdirilməsi üzrə tarif metodologiyası” Energetika Nazirliyi tərəfindən Nazirlər Kabinetinə təqdim olunmuş və Nazirlər Kabinetinin 2020-ci il 23 dekabr tarixli 24308 nömrəli dərkənarı ilə rəy və təkliflərin bildirilməsi üçün Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat, Maliyyə nazirliklərinə, SOCAR, “Azərenerji” ASC və “Azərişiq” ASC-yə göndərilmişdir.

Hesabat dövrü ərzində təbii qaz tariflərinin müəyyənləşdirilməsi üzrə “Tarif Metodologiyası” da hazırlanmışdır. Metodologiya “Cost-plus” metoduna yaxın olub, riyazi və iqtisadi mahiyyət etibarlı ilə elektrik enerjisi üçün yazılan metodologiyaya oxşardır. Hazırlanmış metodologiya SOCAR-a göndərilmiş, 2020-ci il 25 sentyabr tarixində Energetika Nazirliyinin, SOCAR-ın və Agentliyin mütəxəssislərinin birgə iştirakı ilə “Təbii qaz tariflərinin müəyyənləşdirilməsi üzrə tarif metodologiyası”nın layihəsinin və maliyyə modelinin onlayn formatda təqdimatı keçirilmişdir. Görüş zamanı qeyd olunan sənədə dair SOCAR tərəfindən bildirilən rəy və təkliflər, həmçinin suallar ətrafı müzakirə olunmuşdur. Müzakirə zamanı metodologiyanın layihəsi və maliyyə modeli ilə bağlı əlavə rəy və təklif bildirilməmişdir. Bundan sonra, 2020-ci il 14 dekabr

tarixində “Təbii qaz tariflərinin müəyyənləşdirilməsi üzrə tarif metodologiyası” Energetika Nazirliyi tərəfindən Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmiş və Nazirlər Kabinetinin 2020-ci il 23 dekabr tarixli 24308 nömrəli dərkənarı ilə rəy və təkliflərin bildirilməsi üçün Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat, Maliyyə nazirliklərinə, SOCAR-a, “Azərenerji” ASC və “Azərişiq” ASC-yə göndərilmişdir.

Həmçinin hesabat dövrü ərzində hazırlanmış “İstilik təchizatı xidmətləri ilə bağlı tariflərin müəyyənləşdirilməsi üzrə Tarif Metodologiyası”nın layihəsi və “Azəristiliktəchizat” ASC-nin 2019-cu il üzrə göstəriciləri əsasında hesablanmış maya dəyəri üzrə məlumatlar baxılması üçün Energetika Nazirliyinə təqdim edilmişdir.

Enerji səmərəliliyinin və keyfiyyət göstəricilərinin artırılması məqsədilə enerji istehsalı və təchizatı müəssisələri və istehlakçılar arasında reaktiv enerji (güc) mübadiləsinin tənzimlənməsi, tarif metodologiyasının və kompensasiya üsullarının tətbiq edilməsi üçün müvafiq tədbirlərin görülməsi məqsədilə hazırlanmış təkliflər İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzinə təqdim edilmişdir.

“Azərbaycan Respublikasında kommunal xidmətlərin (elektrik və istilik enerjisi, su və qaz) inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi”nin “Tədbirlər Planı”nın 3.4.2-ci yarımbəndinin icrası ilə bağlı elektrik enerjisi üzrə topdansa satış bazarının yaradılması ilə bağlı müsbət beynəlxalq təcrübəyə əsaslanan araşdırmalar aparılmış və geniş hesabat hazırlanmışdır. Aparılmış araşdırmalar və təhlillər nəticəsində elektrik enerjisinin istehsalından pərakəndə satışa qədər dəyər zəncirinin bütün həlqələrinin (istehsal, ötürmə, paylama və təchizat) idarəçilik nöqtəyi-nəzərindən bir-birindən ayrılması ilə bağlı elektroenergetika sahəsində rəqabətə əsaslanan liberal bazar münasibətlərinə mərhələli keçidlə əlaqədar (I mərhələ - 2020-2021-ci illər, II mərhələ 2022-2024-cü illər, III mərhələ - 2025-ci ildən başlayaraq) təkliflər hazırlanaraq 28.08.2019-cu il tarixli EN-01-06-2796/20 nömrəli məktubla Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim edilmişdir. Bundan sonra, beynəlxalq təcrübəyə uyğun olaraq liberal bazar münasibətlərinə keçid üçün ilk növbədə müəyyən hazırlıq işlərinin görülməsi ilə əlaqədar hazırlanmış təkliflər 29.07.2020-ci il tarixli EN-01-09-2459/20 nömrəli məktubla Nazirlər Kabinetinə göndərilmişdir.

Xarici ölkələrin enerji tənzimləyiciləri ilə əməkdaşlıq üzrə:

Hesabat dövrü ərzində Bolqarıstan Respublikasının Enerji və Su Tənzimləyici Komissiyası və Türkiyə Respublikasının Enerji Bazarını Tənzimləmə Təşkilatı (EPDK) ilə Enerji Məsələlərini Tənzimləmə Agentliyi arasında Əməkdaşlıq Sazişləri imzalanmışdır.

Agentlik hesabat dövrü ərzində enerji tənzimlənməsi sahəsində Türkiyə, Rusiya Federasiyası, Ukrayna, Gürcüstan, Moldova, Rumıniya, Bosniya və Herseqovina və Bolqarıstan Respublikasının müvafiq qurumları ilə əməkdaşlıq etmiş, məlumat mübadiləsində iştirak etmişdir.

Energetika Nazirliyi yanında Bərpa Olunan Enerji Mənbələri Dövlət Agentliyi tərəfindən görülmüş işlər barədə məlumat

“Azərbaycan Respublikası Energetika Nazirliyinin fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı tədbirlər haqqında və “Azərbaycan Respublikası Energetika Nazirliyinin fəaliyyətinin təmin edilməsi və “Azərbaycan Respublikasının Sənaye və Energetika Nazirliyi haqqında Əsasnamənin, nazirliyin strukturunun və aparatın işçilərinin say həddinin təsdiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2006-cı il 15 may tarixli 404 nömrəli Fərmanında dəyişikliklər edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2014-cü il 11 aprel tarixli 149 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2020-ci il 22 sentyabr tarixli 1159 nömrəli Fərmanı ilə Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi yanında Bərpa Olunan Enerji Mənbələri Dövlət Agentliyi yaradılmış və Agentliyin Əsasnaməsi təsdiq edilmişdir.

Azərbaycan Respublikasında bərpa olunan enerji mənbələrindən (BOEM) əvvəlki ilin müvafiq dövrü əks olunmaqla 2020-ci il üzrə istehsal olunmuş elektrik və istilik enerjisinin enerji balansı, o cümlədən faktiki, proqnoz göstəriciləri və onların müqayisəli təhlili hazırlanaraq təqdim olunmuşdur.

Enerjisistemdə ümumi ölçü gücü ilə əlaqədar olaraq aktiv və reaktiv güc balansını və güclər bölgüsünü aparmaq üçün hər saatda müvafiq ölçülər götürülmüş və mərkəzi dispetçer xidməti olan “Azərenerji” ASC-yə təqdim olunmuşdur.

Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankının (AYİB) nümayəndələri ilə birlikdə şərti olaraq “AREA-7” adlandırılan külək ərazisinə səfər edilmiş, ərazidən keçən neft kəməri və Yüksək Gərginlik Xətlərinin keçdiyi zolaqdan kənar ərazilərin yararlılığı və külək müşahidələrinin aparılması üçün Ölçü Müşahidə Stansiyalarının yerləri müəyyən olunmuşdur.

16 rayonda potensial günəş elektrik stansiyaları üçün yerlərin seçilməsi məqsədilə ilkin tədqiqat işləri aparılmış, 11 rayonda ümumi sahəsi 9218 ha və güc qoyuluşu potensialı 4609 MVt olan 20 ərazi seçilmişdir. Bu ərazilərdən enerji istehsalı proqnoza görə 6.1 milyard kVt-st ola bilər. Ərazilərin digər regional inkişaf planları ilə uyğunlaşdırılması və prioritetli ərazilərin müəyyən edilməsi üçün İşçi Qrupu yaradılmışdır. Hazırda İşçi Qrupu tərəfindən ərazilərin prioritetləşdirməsi işləri aparılır.

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin tapşırığı ilə hazırlanmış mövcud və perspektiv BOEM obyektlərinin elektron xəritəsinə əlavələr edilməsi üçün məlumatların yenilənməsinə başlanılmışdır. Ölkə üzrə biokütlə enerji potensialı mövcud ən son statistik məlumatlara uyğun olaraq yenidən hesablanmış və müvafiq məlumatlar hazırlanmışdır. Dövlət Agentliyinin Ölçü Müşahidə və Nəzarət Stansiyalarından (ÖMNS) məlumatların yığılması və təhlili davam etdirilmişdir. Samux Aqroenerji Yaşayış Kompleksində bioenerji tullantılarının miqdarının təyin edilməsi ilə əlaqəli elmi-tədqiqat işləri davam etdirilir və Samux Günəş Elektrik Stansiyası üzrə texnoloji itkilər araşdırılır. Mütəmadi olaraq aylar və fəsillər üzrə Kompleksdə yaranan tullantılardan alınacaq bioenerjinin miqdarı hesablanır.

Bərpa Olunan Enerji Mənbələri Dövlət Agentliyinin tabeliyində “Azalternativenerji” MMC-nin fəaliyyəti üzrə:

2020-ci il ərzində “Azalternativenerji” MMC-nin balansında olan stansiyalarda qurğu və avadanlıqlara texniki xidmət göstərilmiş, mütəmadi olaraq profilaktika və ölçü-sınaq işləri aparılmışdır. Baş vermiş nasazlıqların səbəbi araşdırılmış, sıradan çıxmış avadanlıqlar gecikdirilmədən təmir edilmiş və stansiyaların normal rejimdə işləməsinə nail olunmuşdur.

Azərbaycan Respublikası Energetika Nazirliyində yaradılmış İşçi Qrupun tərkibində külək və günəş potensialı ərazilər üzrə ölçü müşahidə və texniki xidmət işləri barədə tapşırıqların icrası yerinə yetirilir. Naxçıvan Külək Ölçü və Müşahidə Stansiyasının yerində təmir olunması və məlumatların onlayn izlənməsinin bərpa olunması, həmçinin Ordubadın Dəstə kəndi yaxınlığındakı külək potensialı ərazilərə baxış keçirilməsi, həmin ərazilər üçün külək turbinlərinin yerləşmə planı və vizualizasiyası hazırlanmışdır.

Bərpa olunan enerji ilə çalışan küçə işıqlandırma sistemləri, intellektual idarə olunan suvarma və günəş su nasos sistemləri tətbiqi ilə əlaqədar bu sahədə ixtisaslaşmış xarici şirkətlərlə təcrübə mübadiləsi aparılmışdır.

Külək və Günəş prioritet zonaların “Google earth” proqramına inteqrasiyası və istifadəsi təkmilləşdirilmişdir. İl ərzində ölçü müşahidə stansiyalarından toplanmış məlumatlar əsasında ətraf mühitin qiymətləndirilməsi işləri icra olunmuşdur.

Quraşdırılmış GÖMS-lərdən (Günəş Ölçü Müşahidə Stansiyaları) əldə olunmuş günəş məlumatları toplanmış, günəşin birbaşa (DNI- Direct Normal Irradiation), üfüqi səthə düşən qlobal radiasiyası (GHI-Global Horizontal Irradiation), səpələnən radiasiya (DIF - Diffuse Horizontal Irradiance) məlumatları və digər meteoroloji məlumatlar müqayisəli təhlil olunmuşdur.

Ölçü müşahidə stansiyalarının Dövlət Agentliyinin strateji inkişaf planına uyğun olaraq yerdəyişmə və yenidən quraşdırma üzrə illik plan-qrafiki hazırlanmışdır.

Samux və Suraxanı GÖMS-lərində ötən illər ərzində düşən günəş radiasiyası məlumatlarının müvafiq GES-lərdə istehsal olunan enerji məlumatları ilə birlikdə müqayisəli təhlili aparılmışdır.

2020-ci il üzrə bərpa olunan enerji mənbələri hesabına enerji istehsalının təmin olunması ilə bağlı Dövlət Agentliyinin tabeliyindəki “Azalternativenerji” MMC tərəfindən elektrik enerjisi üzrə istehsal göstəriciləri və 2019-cu ilin müvafiq dövrü ilə müqayisəsi aşağıdakı kimidir:

2020-ci il üzrə “Azalternativenerji” MMC-nin obyektlərində istehsal olunmuş elektrik və istilik enerjisi göstəriciləri

Obyektlərin adı	Elektrik enerjisi, min kVt-st			İstilik enerjisi, Qkal		
	2019-cu il ərzində istehsal olunmuşdur	2020-ci il ərzində istehsal olunmuşdur	Nisbət %-lə	2019-cu il ərzində istehsal olunmuşdur	2020-ci il ərzində istehsal olunmuşdur	Nisbət %-lə
Cəmi	10985,501	9999,285	-8,98	819,71	446,71	-45,50

<i>o cümlədən:</i>						
Qobustan HES	5327,3306	4895,293	-8,11	-	-	
Suraxanı GES	1130,502	809,168	-28,42	-	-	
Pirallahı GES	492,838	563,042	14,24	-	-	
Samux GES	1497,944	1107,446	-26,07	-	-	
Sahil GES	1547,621	1547,416	-0,01			
Şəki KSES	365,328	476,208	30,35	-	-	
Biləsuvar rayonunda 6 məktəb və 6 uşaq bağçası kompleksində quraşdırılmış günəş panelləri və istilik nasosları	341,168	337,528	-1,07	429,60	203,40	-52,65
Masallı rayonu, Boradigah kənd idman zalında quraşdırılmış günəş panelləri və istilik nasosları	71,450	69,165	-3,20	-	-	
Bakı şəhəri üzrə sosial obyektlərdə quraşdırılmış günəş panelləri və istilik nasosları	116,803	114,167	-2,26	390,11	243,31	-37,63
Sabirabad "ASAN xidmət" mərkəzində quraşdırılmış günəş qurğusu	10,624	12,802	20,50	-		
Beyləqan rayonu Xocavənd idman mərkəzi	83,892	67,050	-20,08			